

VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ ČINNOST DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU - DDM VĚTRNÍK

Bakalářská práce

Studijní program: B7505 – Vychovatelství
Studijní obor: 7505R004 – Pedagogika volného času
Autor práce: **Kristýna Kovářová**
Vedoucí práce: Mgr. A. Lucrezia Škaloudová - Puchmajerová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna Kovářová**
Osobní číslo: **P11000332**
Studijní program: **B7505 Vychovatelství**
Studijní obor: **Pedagogika volného času**
Název tématu: **Výtvarná a pracovní činnost dětí mladšího školního věku -
DDM Větrník**
Zadávající katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Zásady pro vypracování:

Cíl:

Vytvořit tématicky provázaný program pro děti mladšího školního věku ve výtvarně-pracovním kroužku.

Požadavky:

- zpracovat kvalitní teoretickou část
- vytvořit cílený výtvarně zaměřený program pro děti mladšího školního věku

Metody:

- didaktické zpracování programu
- evaluace
- sebereflexe

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

HRABAL, Vladimír a Isabella PAVELKOVÁ. Jaký jsem učitel. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-755-8.

LANGMEIER, J. ? KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. 2. aktual. vyd. Praha: Grada, 2008.

NIDM. Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání. Praha: Tauris, 2007. ISBN 978-80-86784-03-8.

PRÁŠILOVÁ, M. Tvorba vzdělávacího programu. 1. vydání. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-712-7.

REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ. Cílená zpětná vazba: Metody pro vedoucí skupin a učitele. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0222-6.

VONDROVÁ, Petra. Výtvarné inspirace na celý rok. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-979-8.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. A. Lucrezia Škaloudová - Puchmajerová
Katedra primárního vzdělávání

Datum zadání bakalářské práce:

7. listopadu 2013

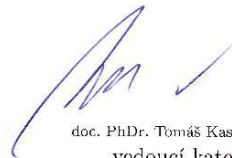
Termín odevzdání bakalářské práce:

13. prosince 2014

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

I.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 7. listopadu 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Děkuji Mgr. A. Lucrezii Škaloudové – Puchmajerové za odborné vedení, podněty a cenné rady, které mi jako vedoucí mé bakalářské práce poskytla při jejím zpracování.

Anotace

V bakalářské práci se zabývám výtvarně pracovní činností dětí mladšího školního věku v Domově dětí a mládeže Větrník v Liberci. V teoretické části jsem vymezila stěžejní pojmy, které úzce souvisí s výchovou mimo vyučování, zájmovou činností, mladší školní věk a tvořivost dětí.

V praktické části jsem se zaměřila na jednotlivé výtvarně pracovní činnosti pro děti mladšího školního věku a jejich následnou autoevaluaci.

Klíčová slova

mladší školní věk, tvořivost dětí, výchova mimo vyučování, zájmová činnost, Domov dětí a mládeže Větrník, výtvarně pracovní činnosti, autoevaluace

Annotation

Thesis deals with applied arts and manual activities of infants attending free time centre Větrník in Liberec. Basic terminology of non-school and hobby activities related to infants and their creativity has been defined in the first part of the work. The second part focuses on carrying out such activity including subsequent auto-evaluation.

Keywords

infancy, children creativity, non-school education, hobby activity, free time center Větrník, creative work, auto-evaluation.

Obsah

Seznam zkratk	8
Seznam obrázků	8
Seznam tabulek	8
Úvod	10
1 Vývoj osobnosti dětí v mladším školním věku	11
1.1 Vývoj základních schopností a dovedností	12
1.2 Smyslové vnímání	13
1.3 Vývoj poznávacích procesů	14
1.4 Emoční vývoj a socializace	17
2 Tvořivost dětí	20
2.1 Tvořivost ve výtvarné a pracovní výchově	20
3 Výchova mimo vyučování	22
3.1 Funkce výchovy mimo vyučování	23
3.2 Pedagog volného času	24
3.3 Zařízení pro výchovu mimo vyučování- zájmové vzdělávání	25
4 Zájmová činnost	27
4.1 Zájmové činnosti pracovní-technické	28
4.2 Zájmové činnosti estetickovýchovné	29
5 Praktická část	31
5.1 DDM Větrník	31
5.1.1 Twist Art - růže	34
5.1.2 Fimo hmota - zrcátka	36
5.1.4 Drátěné koule	38
5.1.5 Papírové koule, hvězdy a srdíčka	40
5.1.6 Rokajlový náramek a náušnice	41
5.1.7 Window color	42
5.1.8 Křížová výšivka	44
5.1.9 Bavlněné náramky	45
5.1.10 Gelové svíčky	46
5.1.11 Záložky	47
5.1.12 Tkaní - výroba pouzdra	48
5.1.13 Vyvazovaná batika	50
5.1.14 Zdobení kraslic	51
5.1.15 Falešný patchwork	52
5.1.16 Decoupage - přáníčka	54

5.1.17 Koláž - šanon	55
5.1.18 Vázy	56
5.1.19 Candy bag	57
6 Autoevaluace	59
6.1 Závěr autoevaluace	79
Závěr	80
Použité zdroje	81
Seznam příloh	84

Seznam zkratek

DDM - Domov dětí a mládeže

Seznam obrázků

Obr. 1 Twist Art - Růže

Obr. 2 Fimo – Zrcátko

Obr. 3 Quilling - hvězda

Obr. 4 Drátěná koule

Obr. 5 Papírové hvězdy

Obr. 6 Papírová srdíčka

Obr. 7 Rokajlový náramek

Obr. 8 Rokajlové náušnice

Obr. 9 Window Color

Obr. 10 Gelové svíčky

Obr. 11 Cannandy bag - náramek

Obr. 12 Záložky

Obr. 13 Vázy

Obr. 14 Tkané pouzdro

Obr. 15 Falešný Patchwork

Obr. 16 Křížová výšivka

Obr. 17 Vyvazovaná batika

Obr. 18 Zdobené kraslice

Obr. 19 Koláž- šanon

Seznam tabulek

Tab. 1 Twist Art

Tab. 2 Fimo – Zrcátko

Tab. 3 Quilling - hvězda

- Tab. 4** Drátěná koule
- Tab. 5** Papírové koule, hvězdy a srdíčka
- Tab. 6** Rokajlový náramek a náušnice
- Tab. 7** Window color
- Tab. 8** Křížová výšivka
- Tab. 9** Bavlněný náramek
- Tab. 10** Gelové svíčky
- Tab. 11** Záložky
- Tab. 12** Tkání – výroba pouzdra
- Tab. 13** Vyvazovaná batika
- Tab. 14** Zdobení kraslic
- Tab. 15** Falešný Patchwork
- Tab. 16** Decoupage - přáníčka
- Tab. 17** Koláž - šanon
- Tab. 18** Vázy
- Tab. 19** Candy bag - náramek

Úvod

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala náměty z výtvarně pracovní oblasti pro děti mladšího školního věku. Tyto činnosti jsem si vybrala především proto, že mám k výtvarným a pracovním činnostem blízko již od dětství a vždy mě lákalo objevovat a vytvářet nové výtvary. Ráda bych se podělila s dětmi o své dovednosti v této oblasti a na druhou stranu se přiučila novým schopnostem a dovednostem. Proto jsem využila příležitosti a stala se vedoucí výtvarně pracovního kroužku v domově dětí a mládeže Větrník v Liberci.

Hlavním cílem mé práce je vytvořit náměty výtvarně pracovních činností na kroužek „Holčičiny“ pro děti mladšího školního věku. Tyto jednotlivé činnosti jsem poté zhodnotila podle mnou určených kritérií.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první části se zabývám mladším školním věkem, tvořivostí dětí, výchovou mimo vyučování a zájmovou činností. V druhé části se věnuji jednotlivým výtvarně pracovním činnostem, které jsem pro děti připravila v průběhu školního roku. Poslední částí je autoevaluace, kde jsem se snažila jednotlivé činnosti vyhodnotit, podle mnou daných kritérií.

1 Vývoj osobnosti dětí v mladším školním věku

Mladší školní věk je důležitým sociálním mezníkem ve vývoji dítěte. Je to zpravidla doba od 6 do 11 let, kdy žáci nastupují na první stupeň základní školy. Dítě získává vyšší sociální status, má novou sociální roli a stává se školákem. Zahájení povinné školní docházky znamená pro dítě velmi náročné období, které je doprovázeno řadou změn. Doposud si bezstarostně hrálo, mohlo měnit činnosti za zábavnější hry, které ho více zajímali. Nyní se však bude muset soustředit, pracovat a soustavně vyvíjet volní úsilí ke splnění daných úkolů a to i těch, které budou méně zajímavé.

M. Vágnerová (2005) rozlišuje mladší školní věk (zhruba 6-8let), střední školní věk (9-12 let), a starší školní věk, který se kryje s pubescencí.

Aby dítě mohlo nastoupit do školy, musí splňovat určitá kritéria, která se zkouší u zápisu do 1. třídy. Zjišťuje se, jestli je dostatečně zralé a připravené na povinnou školní docházku. A co se vlastně skrývá pod pojmem školní zralost?

Školní zralostí rozumíme takovou fyzickou a psychickou připravenost dítěte do školy, která mu umožňuje optimální zapojení do vyučovacího procesu, bez nebezpečí ohrožení fyzického a duševního zdraví při školní zátěži.

Langmeier J., Krejčíková D. (2006) rozděluje zralost na tělesnou, kognitivní, emoční, motivační a sociální.

Školní věk lze chápat jako období oficiálního vstupu do společnosti, prostřednictvím školy. Dítě musí potvrdit své kompetence, pilně pracovat a plnit si své povinnosti, tak jak od něho společnost očekává. (Vágnerová M., 2005)

“Kdybychom chtěli celé období psychologicky celkově smysluplně charakterizovat, patrně bychom je mohli označit jako věk střízlivého realismu.” (J. Langmeier, D. Krejčířová, 2006, s. 118)

Malý školák chce pochopit okolní svět a věci v něm skutečně jak jsou, reálnými pokusy. Tento rys se projevuje v jeho mluvě, v kresbách, v písemných projevech, ve čtenářských zájmech i ve hře, kde se školák snaží napodobit a ztotožnit se s běžnými životní-

mi úkoly. Realismus školáka je zprvu „naivní“, poté se stává jeho přístup ke světu kritickým. (J. Langmeier, D. Krejčířová, 2006)

M. Vágnerová (2005) uvádí, že na to jak je dítě motivované ke vzdělání mají přímý podíl sociální a kulturní postoje rodičů. Dítě vzhlíží ke svým rodičům a snaží se být dobrým školákem.

1.1 Vývoj základních schopností a dovedností

Dítě mladšího školního věku má velkou potřebu pohybu, jeho pohybová aktivita je velmi výrazná. S tím úzce souvisí zdokonalování činností smyslových orgánů, svalstva a s vývojem kostry se také zdokonaluje pohybová koordinace drobného svalstva ruky. Tím máme na mysli hrubou a jemnou motoriku. Pohyby jsou silnější, rychlejší, přesnější a zlepšuje se celá koordinace všech pohybů celého těla. Motorické výkony nezávisí jen na věku dítěte, ale i na vnějších podmínkách, které dítěti pomáhají v rozvíjení, jsou vhodně podporovány a tím dochází k rychlejšímu a diferencovanějšímu vzestupu. (J. Langmeier, D. Krejčířová, 2006)

Hrubá motorika má přímý vliv na vývoj jemné motoriky. Jestliže má dítě narušenou hrubou motoriku, má vždy narušenou také jemnou motoriku. Podle J. Klenkové (2005) má správný vývoj pohybového ústrojí vliv na vývoj řeči. Z tohoto důvodu je velmi důležité rozvíjet hrubou a jemnou motoriku, motoriku mluvidel. Dobře rozvinutá jemná motorika je na počátku školního vzdělávání důležitá pro správný nácvik psaní.

J. Bezděková (2008) uvádí, že úroveň grafomotoriky záleží na stupni rozvoje hrubé a jemné motoriky. Kresba je v mladším školním věku přirozenou součástí dítěte a jeho vývoj se v ní odráží. Na kresbě můžeme pozorovat spolupráci zrakového vnímání a pohybu ruky. Dítě má radost z kreslení, protože pomocí kresby vyjadřuje, co prožívá. V oblasti grafomotoriky dochází v mladším školním věku k postupnému zdokonalení dovedností, které dítě do té doby zvládlo.

J. Bednářová, V. Šmardová (2009, s. 6) uvádí: „Z psychologického a pedagogického pohledu má kresba velký význam pro vývojovou diagnostiku, diferenciální diagnostiku,

diagnostiku osobnosti. Je nenásilnou cestou k dítěti, prostředkem navázání kontaktu, uvolnění atmosféry, k poznání dítěte a k terapeutické intervenci“.

Od dětských čmáranic přes hlavonožce se dětská kresba vyvine v kresbu postavy. V kresbě lidské postavy šestiletého dítěte bychom měli najít některé typické znaky – zohledněné proporce, končetiny napojené na správném místě, hlava napojená na krk, postava má vlasy, v obličeji pozorujeme výraz, můžeme rozpoznat pohlaví. V kresbě postavy sedmiletého dítěte dochází ke zlepšení proporcí postavy, obrázek je více reálný, včetně oblečení. Mezi sedmým a devátým rokem zvládnou děti kreslení postavy z profilu, mají však potíže s napojením končetin, postupně přidávají pohyb a činnost postavy. (Bezděková, J., 2008)

J. Bednářová (2009) uvádí, že pokud se týká námětu kresby, tak děti nejčastěji kreslí blízké osoby, dům, sluníčko, kytičku, auto, zvířátko. Zpočátku dítě kreslí tyto objekty samostatně, později v prostředí, kam patří, např. slunce na obloze. Kreslené prostředí je dokonalejší v závislosti na věku a dovednostech dítěte.

Sledujeme – li nápodobu základních geometrických tvarů, pak dítě nejprve dokáže napodobit kruh a kolmé čáry, dále křížek a čtverec, v šesti letech trojúhelník a v sedmi letech kosodélník. Při rozboru úrovně grafomotoriky si všímáme také toho, jak dítě drží tužku a jak s ní manipuluje, jak má uvolněnou ruku, jak jsou plynulé pohyby, jak dítě tlačí při kresbě, jaký sklon má písmo, jak má zaplněný papír. (Přinosilová, D., 2007)

Než dítě začne chodit do školy, mělo by mít vyhraněnou laterální, abychom věděli, kterou rukou bude psát a kreslit.

1.2 Smyslové vnímání

M. Vágnerová (1997) uvádí, že rozvoj sluchového a zrakového vnímání je závislý na rozvoji centrální nervové soustavy. K tomu, aby se dítě naučilo dobře psát, číst a počítat, musí dosáhnout dostatečné úrovně kognitivních funkcí, a také vývoj jednotlivých oblastí musí být v rovnováze. Pokud dítě vyžívá pomaleji a zaostává úroveň kognitivních schopností, je vhodné žádat o odklad školní docházky.

M. Vágnerová (2001, s. 100) uvádí: „*Ve školním věku dochází, v rámci celkového rozvoje poznávacích procesů, k posledním zásadním vývojovým změnám ve vnímání.*“ Dítě mladšího školního věku je schopné diferenciaci, rozlišuje figuru a pozadí.

Podle M. Vágnerové (1997) dozrává dříve sluchové vnímání než zrakové. Šestileté dítě dokáže rozlišovat mluvené zvuky lépe než vnímat písmo zrakem.

Mezi pátým a sedmým rokem u dítěte dozrává sluchové a zrakové vnímání. Zdvojnásobuje se sluchová ostrost. Sluch velmi ovlivňuje rozvoj řeči a abstraktního myšlení. Díky diferenciaci je dítě schopné odlišit učitelův výklad od ostatních zvuků z okolí. Dítě již také rozlišuje zvukovou a vizuální podobu slov, což je důležité pro úspěšně zvládnuté čtení a psaní. Psaní je propojeno se čtením, obojí na sebe vzájemně navazuje. Dítě má v tomto období dobře rozvinutý fonemický sluch. Zvládne analýzu a syntézu slov na slabiky a hlásky. Dítě dokáže lépe koncentrovat pozornost, tím rozvíjí záměrné naslouchání. (Bednářová, J., Šmardová, V., 2009)

Dobře rozvinuté sluchové vnímání je důležité pro zahájení školní docházky z toho důvodu, aby nenastaly problémy ve čtení, psaní a zapamatování si. Ve vývoji řeči má sluch zásadní význam. (Bednářová, J., Šmardová, V., 2009)

1.3 Vývoj poznávacích procesů

V tomto období dáváme dítěti příležitost k samostatnému zacházení s věcmi v okolí, tím napomáháme rozvoji myšlení a jeho postupnému odpoutávání od bezprostředního názoru. Mění se způsob, jakým dítě vnímá různé podněty a jejich následnou interpretaci.

“Vnímání se stává diferencovanějším a integrovanějším. Strategie vnímání se rozvíjí v interakci s vývojem rozumových schopností“. (Vágnerová M., 2005, s. 238)

Je to složitý psychický akt, na němž jsou zúčastněny všechny složky osobnosti člověka- jeho postoje, očekávání, soustředěnost a vytrvalost, dřívější zkušenosti, zájem i dosud rozvinuté schopnosti. Ve všech oblastech vnímání- zejména zrakového a sluchového pozorujeme ve školním věku právě z tohoto hlediska výrazné pokroky. (J. Langmeier. D. Krejčířová, 2006, s. 120)

Vlivem vyučování se stává vnímání cílevědomějším, systematictější a přechází v pozorování. Podle M. Vágnerová (2005) se pozornost vyvíjí v závislosti na dosažení určitého stupně zralosti centrální nervové soustavy. Je to psychický stav, který se projevuje soustředěností a zaměřeností na určitou věc, úkol. Tato záměrná pozornost je kratší, proto je vhodné a pedagogicky správné vyvolávat bezděčnou pozornost vhodnou motivací, vzbuzením zájmů, pestrou a zajímavou činností. Je vhodné častěji střídát různé druhy a formy činností, tím se děti méně unaví.

Paměťová funkce se intenzivně rozvíjí právě v mladším školním věku, prostřednictvím specifické stimulace, kterou poskytuje škola. Paměť dětí je konkrétní, názorná, snadno si zapamatovávají konkrétní údaje. Mají sklon k mechanickému zapamatování. S rozvojem myšlení a řeči se více uplatňuje paměť logická.

Schopnost vybavit si v paměti dřívější vjemy- představivost- dosahuje u dětí školního věku až tak překvapivého vrcholu, že se soudilo na zvláštní psychický jev- eidetismus. (Langmeier J., Krejčířová D, 2006, s. 122)

Eidetické představy jsou velmi živé a konkrétní představy, které mnohdy nahrazují skutečné zážitky. Kolem 10. roku tyto představy vrcholí a potom mizí. Dostatek představivosti je podmínkou rozvoje myšlení, protože poznání dětí mladšího školního věku je konkrétní a pracuje především s představami.

Dalším důležitým poznávacím procesem je **myšlení**. Je to vyšší psychický proces. Tím, že dáme dítěti příležitost k samostatnému zacházení s věcmi v okolí, můžeme podporovat vývoj myšlení a jeho postupné odpoutávání od bezprostředního názoru. Podle Piageta je dítě kolem 7 let schopné skutečných logických operací, pravých úsudků odpovídajících zákonům logiky, bez dřívějších závislostí na viděné podobě. Týká se to konkrétních věcí a jevů, obsahů, které si lze názorně představit. (Langmeier J., Krejčířová D., 2006)

Žáci se opírají při řešení problémů a hodnocení jevů o dosavadní zkušenost a jejich myšlení je vázáno na realitu. Na počátku školní docházky je dítě schopno řešit v mysli jen ty problémy, které si může představit, tedy vyvolat jejich paměťové vjemy. Setkají-li se s pro ně neznámým a obtížným úkolem, přikloní se k intuitivnímu řešení. Čačka (2000) připomíná Piagetův název tohoto období - fáze konkrétních logických operací. Dítě je schopno logicky usuzovat pouze o takových věcech a jevech, které si může názorně před-

stavit. Představy jsou vyvolávány vyprávěním na základě vzpomínek nebo využíváním názorných pomůcek. Postupně je dítě schopno reálnou zkušenost zobecnit a vytvářet pojmy. Zpočátku ještě při zobecňování volí induktivní přístup. Postupně užívají deduktivní přístup a svoje úvahy kombinují, což jim umožňuje propojovat informace získané v různé době. Poznávání se stává objektivnější, žák prvního ročníku začíná chápat souvislosti a vztahy a posuzovat skutečnost podle více hledisek. Jde o schopnost decentrace, kdy jedinec již nelpí na nápadných nebo jednotlivých vybraných znacích (Piaget, Inhelderová, 2001).

Žáci ve věku šesti až osmi let si uvědomují, že různí lidé mohou mít různé názory. Rovněž si uvědomují trvalost podstaty určitého objektu, jejich vlastností nebo znaků, tj. schopnost konzervace. Chápe, že jedna skutečnost může mít více podob, i když je všechny nechápe nebo nezná. Dokáže již přijmout proměnlivost, jako základní vlastnost reality (Čačka, 2000).

Dítě v tomto věku je schopno chápat identitu, reverzibilitu jako složku proměnlivosti, kdy žáci začínají chápat vratnost myšlenkových operací i různých jiných proměn, a vzájemné spojení různých myšlenkových procesů do jedné sekvence (Langmaier, Krejčířová, 2006).

Žák v prvním roce školní docházky je rovněž schopen klasifikovat, a to podle kritéria, které se mu jeví jako nejvhodnější. Právě toto kritérium ukazuje na jeho vývojovou úroveň. V tomto věku si nejčastěji všímají viditelných znaků nebo funkčnosti. Žáci od sedmého roku jsou schopni třídit i řadit objekty podle dvou kritérií (Vágnerová, M., 2005).

Postupně začínají chápat kauzalitu, ve všem se snaží hledat pokud možno jasnou příčinu (Čačka, 2000).

Pro zpracování a porozumění informacím mladší žáci většinou volí postup, kdy eliminují ty informace, které jsou pro ně nesrozumitelné, a zpracovávají jen ty, které chápou, jsou pro ně zajímavé nebo, které považují za významné. Při tom však nejsou schopni posoudit, zda se jedná o informace užitečné a účelné. Proto pak řešení problému jako celku nemusí být vždy správné.

Primární činností se ve škole stává učení. Zatímco v první třídě se ještě uplatňuje učení senzomotorické, od druhého ročníku už převládá učení pamětné.

Žáci na počátku školní docházky obvykle ještě nejsou schopni kritického sebehodnocení. Nevímají rozdíly ve schopnostech a dovednostech mezi svými vrstevníky, ale naopak jsou přesvědčeni, že umí totéž, a stejným způsobem i uvažují. Nedokáží realisticky ocenit nejen vlastní schopnosti a výkony, ale ani obtížnost úkolu, do kterého se pouští (Čačka, 2000).

1.4 Emoční vývoj a socializace

Podle M. Vágnerové (2005, s. 268) „*je rodina důležitou součástí identity dítěte. Rodinné soužití představuje komplex rozmanitých a v zásadě stabilních interakcí, které jsou projevem specifického vztahu mezi rodiči a dětmi. Rodina je vztahovým rámcem, který zahrnuje rodiče, dítě, popřípadě i její další členy, jako jsou sourozenci, prarodiče*“.

Rodiče přispívají specifickým způsobem k naplnění potřeby smysluplného učení. Dítě se učí modelovat své způsoby chování podle blízkých osob, což nejsou jenom rodiče, ale i učitelé a spolužáci. Zvláště skupiny dětí ve třídě i mimo třídu, přispívají k rozvoji všech 3 základních složek socializačního procesu. Škola děti rozvíjí specifickým způsobem, který se nemusí zcela shodovat se směřováním rodiny. Školní věk je další fází přípravy na život ve společnosti, která může být ze sociálního hlediska rozhodující.

“*Ve škole se dítě připravuje na svou pozdější profesní roli a již v této fázi průběžně potvrzuje své předpoklady pro její získání. Úspěšnost uplatnění ve škole předurčuje pozdější společenské zařazení. Pod vlivem školy se rozvíjejí vlastnosti a kompetence, které mohou být v tomto směru užitečné*“ (Vágnerová M, 2005, s. 267)

Co se týče způsobu sociální reaktivity, žák přijímá v novém prostředí nové sociální role a získává si určitou pozici ve skupině. Sžívá se s rolí žáka a spolužáka, z druhé strany poznává roli učitele. Také se výrazně upevňují sexuální role podle vzorců chování, které se od každého očekávají v různých pozicích a situacích.

Uvědomělejší je i sebehodnocení a sebepojetí, i když je pro ně stále charakteristická jistá labilita a zřejmá závislost na momentálním dění kolem jeho osoby. Nejdříve vnímá

a popisuje jen svoje vnější charakteristiky. Postupně si uvědomuje svoje vlastnosti i vlastnosti lidí kolem něho. Dítě se ještě neumí zcela oprostít od závislosti svého vnitřního ladění na vnějších projevech chování. Jde o neschopnost introspekce (Čačka, 2000).

Narůstá schopnost volního řízení a seberegulace. Dítě v roli žáka musí přijmout postavení, kdy je jedním z mnoha svých vrstevníků, a být schopen potlačit své aktuální potřeby. S tím souvisí skutečnost, že chápe nejen svoje pocity, ale orientuje se i v emocích a očekáváních svého okolí. Poznává, že svoje pocity je možné ovládat a ve vhodných situacích skrývat před svým okolím. Dítě už kontroluje sociální chování, tj. ví, co je dovoleno a co naopak nesmí, a základní hodnoty, tj. rozlišuje, co je a není žádoucí. Sociální chování, hodnotové orientace i morální jednání jsou však ještě nestálé, nahodilé, spíše závislé na situaci, v níž se dítě nachází.

Narůstající sebeovládání je výsledkem dvou vzájemně se ovlivňujících faktorů, jimiž jsou emoční reaktivita a volní ovládání emočních reakcí. Vývoj v těchto oblastech přispívá k narůstající odolnosti vůči zátěži a k větší adaptabilitě ve skupině dětí. Díky narůstající schopnosti seberegulace, dítě rozumí lépe vlastním pocitům v určité situaci a bere ohled i na očekávání, požadavky a postoje sociálního okolí. (Langmeier J., Krejčířová D., 2006)

Vývoj dítěte pokročil také v emočním porozumění. Dítě ve školním věku poznává, že může své pocity a přání skrývat před okolím, ale nelze je skrývat před sebou samým. Emoční vývoj je závislý na konkrétních sociálních zkušenostech dítěte, tím poukazujeme na to, že když se dítě ocitne ve stresových situacích, dochází k emočnímu regresi.

Již v předškolním období se u dítěte vyvíjela sociální kontrola a hodnotová orientace, která přináší zvnitřněné elementární normy sociálního chování (ví, co se smí a nesmí) a taky základní hodnoty.

“Teprve během školního věku se začínají sociální normy morálního jednání stabilizovat a s příchodem logického myšlení a s rozšířením časové perspektivy je dítě schopno pochopit na obecné rovině určité věci a jevy jako trvalé hodnotné cíle vlastního jednání. Abstraktní hodnoty (např. spravedlivost) jsou však dítěti pochopitelné teprve na následujícím vývojovém stupni, kdy si z vytvořených hodnot buduje systém hierarchicky uspořádaný

s vrcholem fundamentálních životních hodnot obsažených v přesvědčení o smyslu života“.
(Langmeier J., Krejčířová D., 2006, s. 132)

Normální zdravé dítě mladšího školního věku je výrazně extravertně zaměřeno, s tím úzce souvisí uspokojování potřeby seberealizace. Zájmy a potřeby jsou nestálé a povrchní, postupem času se prohlubují.

Pro další zdravý vývoj dítěte jsou významné kladné citové vztahy, díky nimž si dítě utváří postoje k objektivní skutečnosti a charakterové vlastnosti. Získávání nových vědomostí a dovedností se začínají formovat i základy světového názoru. V průběhu činností se začínají rozvíjet i schopnosti v určitých oblastech (hra na hudební nástroj, výtvarné činnosti) a projevit se nadání či talent. Rozumová schopnost (intelligence) se vyvíjí dlouhodobě v souvislosti s postupným rozvojem abstraktního myšlení. Nejvýznamnější činností dětí mladšího školního věku je učení, které uspokojuje dětskou zvědavost. Uskutečňuje se spontánně i záměrně v době vyučování a při domácí přípravě. Hra v tomto věku má stále velký význam, mění se charakter hry. Hra je realističtější, méně fantastická, promyšlenější, plánovitější, má svá pravidla. Oblíbené hry v tomto věku jsou pohybové, které slouží jako kompenzace dlouhého sezení ve škole. Zvláštní formou činnosti je spontánní kresba, ve které se nám odráží psychika dítěte, projevuje se v ní stupeň intelektuálního vývoje i postoje dítěte k okolí, zejména jeho citové vztahy. (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011)

2 Tvořivost dětí

„Národ, který dnes zanedbává tvořivé v člověku, bude jistě zítra pohřben ve svém vlastním prachu.“ (J. Uždil, 1978, s. 39)

„Výraz tvořivost, tvorba, tvůrčí nebo tvořivá schopnost začal být spojován s dětským výtvarným projevem od dob, kdy dvacáté století bylo nazváno stoletím dítěte.“ (J. Uždil, 1978, s. 38)

Tvořivost neboli kreativita je duševní schopnost vycházející z poznávacích a motivačních procesů, v níž ovšem hraje důležitou roli též inspirace, fantazie, intuice. Projevuje se nalézáním takových řešení, která jsou nejen správná, ale současně nová, nezvyklá, nečekaná. (Průcha, Walterová, Mareš, 1995)

Rozvinout tvořivě činnou stránku osobnosti, lze u všech dětí, jen ne ve stejné míře u každého. A právě u dětí mladšího školního věku je tento rozvoj důležitý pro budoucí vývoj osobnosti. Kdybychom tuto tvořivou vlastnost nerozvíjeli, mohlo by dojít v pozdějším věku k určitým zábránám v jeho tvořivém rozvoji.

Za tvořivou může být považována každá činnost, která má ve výsledku „výtvor“, hmotný předmět individuální vůle pro vyjádření svých představ. Vznikem něčeho nového, uplatnění vlastních nápadů, myšlenek dochází u jedinců k seberealizaci. (J. Uždil, 1978)

Kreativita zahrnuje produkci originálních výtvorů ve všech oblastech lidské aktivity, ale také klade větší důraz na stav mysli tvořícího jedince než na samotný výsledek tvořivého procesu. S určitým tvořivým jednáním se setkáváme u každého jedince, řešícího pracovní či životní situace v běžném životě.

2.1 Tvořivost ve výtvarné a pracovní výchově

Pracovní vyučování a výtvarná výchova je jednou z mnoha oblastí ve škole, kde žáci mohou úspěšně rozvíjet svou tvořivost, aktivitu a také samostatnost. Je velice důležité, aby si žáci během školní docházky osvojili takové dovednosti, které jsou nutné k řešení

problémů v běžném životě, uměli se přizpůsobit neobvyklým situacím, dokázali samostatně myslet a jednat v situacích, které život přináší.

„Každá pracovní výchova předpokládá účast učitele, který má určitou dávku tvořivosti. O tvořivém učiteli se současně předpokládá, že je to i učitel zdatný, který umí své žáky vést k efektivním výsledkům. To znamená, že nepracuje tradičními autoritativními metodami, ale hledá a objevuje kreativní postupy a techniky. Takový učitel podněcuje učební iniciativu žáků, zajišťuje jim příležitost k tvořivé práci, nežádá jednoznačně správné řešení problémů, naopak je podněcuje k vytváření alternativních řešení, podporuje žáky při překonávání frustrace a neúspěchu, nepotlačuje u žáků samostatnost a humor, respektuje žákovské otázky, osvobozuje žáky od hrozby zkoušení a hodnocení, projevuje jim důvěru.“
(Honzíková, 2005, s. 3)

Výtvarná tvořivost nám pomáhá využívat naši fantazii, jako jeden z prostředků k dosažení toho po čem toužíme a co potřebujeme. Výtvarnou tvořivost uplatníme nejvíce při samotné tvorbě díla, ale i při vnímání výtvarných artefaktů a při jeho prožívání. Umělecký artefakt je schopen vést naše myšlenky a city k vyšším cílům společenského vývoje. Chápeme ho jako uměleckou hodnotu rozmnožující vnitřní členitost našeho vztahu k životu. (M. Königová, 1999)

Ve výtvarném díle se skutečnost jeví jako snáze poznatelná, vystupující v novém světle, které se můžeme zmocnit rozumem i citem. Umělecká tvorba, jejímž prostřednictvím se uvolňuje přebytečná energie a při které dochází k rozpoutání hry představ, vzpomínek a citů, je podobná dětské hře. Při samotném tvoření je usměrňována duševní i tělesná činnost, uplatňuje se snění, volná hra představ a uspokojení z manuální práce vedoucí k hmotnému zpředmětnění představ.

Výtvarné vnímání podporuje harmonický rozvoj osobnosti a přispívá k rozumové výchově, rozšiřuje rozlišovací schopnosti, pozorovací talent, analýzu a syntézu, podporuje citový rozvoj osobnosti. (M. Königová, 1999)

3 Výchova mimo vyučování

Mimoškolní výchova je nezastupitelnou organickou součástí komplexní výchovy mladé generace a dospělých a má rovnocenné postavení se školní a rodinnou výchovou. Plní základní cíle výchovného programu společnosti avšak specifickými prostředky, ve specifických podmínkách a za použití specifických forem, metod a prostředků, které podporují aktivitu a samostatnost vychovávaného jedince. Poskytuje příležitost vést vychovávaného jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat jeho zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti. Další důležitou úlohou mimoškolní výchovy je rozvíjení potřeby celoživotního vzdělávání, hlavně v souvislosti se zájmovou orientací člověka. Mimoškolní výchova navazuje na školní a rodinnou výchovu, rozšiřuje mnohé podněty na jejich výchovnou práci. (Bajtoš, Honzíková, 2007)

Pedagogické ovlivňování volného času, zejména výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování, je významnou oblastí výchovného působení. Poskytuje příležitost vést jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat hodnotné zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti. (J. Pávková a kol., 2008, s. 33)

J. Pávková a kol. (2008) vymezuje pojem výchova mimo vyučování ve své publikaci takto:

- Probíhá mimo vyučování
- Probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny
- Je institucionálně zajištěná
- Uskutečňuje se převážně ve volném čase

Obsah i způsob využívání volného času kladně působí i na duševní hygienu. Způsob jakým žáci naplňují svůj volný čas, se odráží i ve studijních a pracovních výkonech jedince. Celoživotní zájmy ovlivňují partnerské vztahy a výchovu dětí v rodině. Důležitým úkolem výchovy mimo vyučování je rozvíjení potřeby celoživotního vzdělávání v souvislosti se zájmovou orientací člověka. Oblast výchovy plní funkci výchovnou, vzdělávací, zdravotní a sociální. (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011)

Vhodné pedagogické ovlivňování volného času dětí a mládeže je jednou z účinných forem prevence tak závažných výchovných problémů, jako jsou projevy agresivity, záškoláctví, drogová závislost, gamblerství, závislost na virtuální droze, problémy v oblasti sexu. (J. Pávková a kol., 2008, s. 37)

3.1 Funkce výchovy mimo vyučování

Mimoškolní výchova, jako specifická oblast výchovného působení má své cíle, podmínky, pedagogické prostředky a funkce. Jednotlivé typy výchovných zařízení, instituce či organizace plní tyto funkce v různé míře podle svého charakteru.

Výchovné – vzdělávací funkce

Tato funkce se považuje za prioritní. Vychovávání jedinci se motivují k hodnotnému využívání volného času, k získávání nových vlastností, dovedností i návyků a tím i k rozvoji poznávacích procesů a k celoživotnímu vzdělávání.

Spočívá v záměrném a cílevědomém formování osobnosti vychovaných jedinců, dosahování reálných cílů pomocí promyšleně volených pedagogických prostředků. Prostřednictvím pestrých a zajímavých činností lze děti, mládež i dospělé motivovat k osobnostně i společensky žádoucímu využívání volného času, k získávání nových vědomostí a dovedností, k uvědomění významu celoživotního vzdělání. Úspěchy ve volnočasových aktivitách přinášejí pocit uspokojení, příležitost k seberealizaci a kladnému sebehodnocení. (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011, s. 72)

Zdravotní funkce

Výchova přispívá k usměrňování režimu dne vychovávaného jedince tak, aby podporoval jejich zdravý tělesný a duševní vývoj. Obzvláště velký zdravotní význam mají pohybové aktivity. Ke zdravému duševnímu vývoji přispívají instituce tím, že zajistí dětem a mládeži vhodné hygienické a materiální, příjemné prostředí, mezi oblíbenými lidmi, kde mohou uspokojovat své potřeby, kde budou mít dostatek prostoru pro svou oblíbenou činnost a projevat radost.

Sociální funkce

Tuto funkci lze chápat jako péči o dítě, zajištění jejich bezpečnosti, jako pedagogický dohled v době mimo vyučování, kdy rodiče jsou v zaměstnání a nemohou se dětem věnovat. Sociální funkci výchovy ve volném čase můžeme chápat jako vyrovnání rozdílů mezi nestejnými materiálními a psychologickými podmínkami v rodinách. Tím výchovně-vzdělávací zařízení pomáhají zejména dětem z méně podnětného nebo z konfliktního rodinného prostředí.

3.2 Pedagog volného času

Pro pedagoga, který pracuje s dětmi a mládeží v době mimo vyučování, je nejdůležitější, aby dokázal vytvořit bezpečné a tvořivé ovzduší a pohodu, dbal o uspokojování individuálních potřeb, rozvoj zájmů a specifických schopností jednotlivců. (J. Pávková a kol., 2008, s. 38)

Pedagog volného času se především uplatňuje v oblasti výchovy mimo vyučování jako vychovatel. Působí zejména ve střediscích volného času, tedy v domovech dětí a mládeže a ve stanicích zájmových činností. Hlavním znakem výchovy mimo vyučování je požadavek dobrovolné účasti na výchovných činnostech, což znamená pro pedagoga volného času neformální autoritu, musí imponovat jako osobnost a umět motivovat jedince k činnostem. Pedagog volného času vede děti nenásilnou formou, nabízí jim pestrou škálu volnočasových aktivit. Děti si mohou dobrovolně a s radostí vybrat aktivitu, která je jim blízká.

Předpokladem pro získání trvalých znalostí a dovedností i zárukou odpovědnosti dětí za úspěšné výsledky je atmosféra společné tvořivé práce. Funkce vychovatele spočívá především v tom, že je rádcem, instruktorem a inspirátorem činností, kterých nenásilně využívá k navození procesu učení. Svým každodenním výchovným působením vede děti k využívání volného času hodnotným způsobem. Tím obohacuje jejich vzdělání o nové poznatky a dovednosti z nejrůznějších oblastí, ovlivňuje a kultivuje potřeby a zájmy, rozvíjí jejich specifické schopnosti a nadání a upevňuje žádoucí charakterové vlastnosti. (J. Pávková a kol., 2008, s. 74-75)

Pedagog volného času musí být k dětem zejména citlivý, ohleduplný a empatický, musí umět pracovat s individualitou každého jedince, tedy respektovat jeho individuální věkové zvláštnosti. Systematicky podněcuje tvůrčí a odpovědný přístup dětí k činnostem, podporuje jejich samostatnost, aktivitu a vede je k používání efektivních technik.

Pedagog volného času je přítelem, organizátorem, motivátorem, iniciátorem. Aby se mohli děti plně projevit a rozvíjet svou fantazii a tvořivost, musí k tomu mít vhodné a podnětné prostředí, kde se budou cítit dobře a bezpečně. Vytvoření takové atmosféry, kde děti ztrácí zábrany, a naplno se ponoří do tvorby, je základem úspěchu každé tvořivé činnosti. Děti musí daná činnost nadchnout, musí je zaujmout, být pro ně spíše jakousi hrou, poznáváním nového, volnou činností, která jim dělá radost. Pedagog volného času není vázán osnovami a klasifikací, jak tomu bývá v klasické školní povinné docházce. To mu dává dostatečný prostor pro pedagogickou tvořivost a dostatečnou vhodnou motivaci.

3.3 Zařízení pro výchovu mimo vyučování- zájmové vzdělávání

Středisky pro volný čas dětí a mládeže jsou domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností (dále DDM). DDM jsou zřizovány jako jedna z možných forem středisek pro volný čas dětí a mládeže ze zákona č.76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Jejich posláním je naplňování rekreační a výchovně-vzdělávací funkce širokou zájmovou působností. Jinou formou jsou stanice zájmových činností, které jsou specializované jen na konkrétní zájmové oblasti. (J. Pávková a kol., 2008, s. 121)

My se budeme především zajímat o domov dětí a mládeže, ve kterém jsem působila celý rok jako pedagog volného času. Zřizovatelem DDM může být školský úřad, město, obec, církev nebo soukromý subjekt. DDM nabízí pravidelné zájmové činnosti, jako jsou:

- Kroužek- je menší zájmový útvar, jehož činnost směřuje zpravidla na vnitřní obohacení členů (výtvarně-pracovní kroužek, keramický kroužek)
- Soubor- je zájmový útvar, jehož činnost směřuje zpravidla k veřejné produkci výsledků činnosti (pěvecké sbory, taneční soubory)
- Klub- je zájmový útvar s volnější organizační strukturou (filmový klub)
- Kurz- je útvar s vymezenou délkou trvání, jeho činnost směřuje k osvojení určitého množství vědomostí či dovedností

DDM také nabízí příležitostnou zájmovou činnost, která je vzdělávacího nebo rekreačního charakteru (soutěže, olympiády, exkurze, výlety, příměstské tábory...). Může dětem nabídnout i spontánní aktivity, které jsou dětem volně přístupné (dětské herny, čítárny...).

4 Zájmová činnost

„Vedení dětí a ostatních účastníků organizovaných činností směřuje k naplňování jejich volného času a tím je rozvíjení, navozování a usměrňování zájmů. A jelikož je člověk tvor společenský, je nejvíce zájmů realizováno ve skupinách, ať formálně ustanovených s pevnou organizační strukturou, jako jsou kroužky, oddíly, soubory či kluby, nebo v neformálních skupinách, jako jsou volná sdružení sběratelů, fankluby apod.“ (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková 2011, s. 165)

Kolektivní uspokojování zájmů pod pedagogickým či odborným vedením přináší spoustu pozitivních výsledků a také vede k uspokojování svých potřeb a úspěchů. Zájmy souvisejí s celkovým zaměřením jedince, který se zabývá o předměty nebo činnosti, které ho oslovují a zajímají.

„Ve struktuře osobnosti řadíme zájmy mezi vlastnosti aktivačně-motivační. Zájmy nás aktivují (motivují) k činnosti zaměřené na uspokojování (naplnění) předmětu zájmu.“ (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011, s. 166)

Podle M. Sciegelové a P. Sciegelové (2003) veškerá činnost mimo vyučování výrazně ovlivňuje vzdělání jedince, utváření jeho osobnosti, názorů, charakterových a estetických rysů. Je velmi důležité, aby volný čas ovlivňovala cílevědomá výchova organizovaná školou, mimoškolním výchovným zařízením a také rodinou. Rodina má velký vliv pro rozvoj pracovních a technických zájmů dětí. Je důležité, aby jedinec měl doma vyhrazen čas na učení a prostor pro své zájmy, jako jsou jeho oblíbené hry, záliby.

Všechny typy zájmových činností vhodně podporují každého jedince k tomu, aby kladně prožíval své city, odreagoval se od negativních vlivů, a rozvíjel se v činnostech, které ho podněcují, rozvíjí jeho tvořivost a především ho baví.

Práce je důležitou a nedílnou součástí života člověka. *„Práce je základem při formování fyzických a duševních kvalit člověka a odděluje člověka od zvířat. Práce se vždy rozvíjela spolu s člověkem, rozvíjely se výrobní nástroje a v důsledku toho se měnila i samotná pracovní činnost lidí. Pracovní činnost je podstatou existence a vývoje samotné lidské společnosti.“* (Honzíková, Bajtoš, 2004, s. 12)

Práce byla vždy nedílnou součástí života a je pokládána za důležitou metodu vzdělávání. Dítě má aktivní vztah k práci, neboť rádo pracuje doma, v přírodě nebo si zhotovuje různé hračky. Poznává vlastnosti předmětu jako je hmotnost, tvrdost, hebkost, pružnost, kyprost, pevnost, drsnost, barvu či vůni. Naše ruce se stávají poznávacím orgánem, který informuje mozek o tvaru předmětu a jeho jiných proporcích, vlastnostech. Ohmatávání předmětu rukou se vytváří kvalitní vjem tvaru. (M. Scigel, P. Scigelová, 2003)

Lze tedy v souhrnu říci, že správné využívání zkušeností žáků jako zdroje poznání a především zkušeností, získaných na základě jejich přímé činnosti- práce, má velký poznávací i výchovný význam. Nedostatek představ vede k tomu, že si žáci osvojují učivo pouze slovně, za formou se ztrácí její konkrétní obsah a za slovem konkrétní zkušenost. (M. Scigel, P. Scigelová, 2003, s. 7)

Práce je činnost, která vytváří materiální a duchovní hodnoty. Úspěšnost činnosti je dána kvalitou výsledného produktu. Příležitost k získání manuálních dovedností nabízejí především zájmové činnosti, rukodělné nebo pracovní-technické. Tyto činnosti jsou u dětí velmi oblíbené, proto jsem si toto téma vybrala pro svou bakalářskou práci.

4.1 Zájmové činnosti pracovní-technické

Pracovní-technické činnosti napomáhají k systematickému zdokonalování manuálních dovedností a jemnou motoriku, obohacují vědomosti o technické poznatky a umožňují aplikaci těchto poznatků v praxi. Napomáhají k osvojování si různých pracovních postupů (práce s různými materiály, konstrukční práce, montáž a demontáž, šití, vyšívání, vaření apod.). Prostřednictvím mnohostranné činnosti se prohlubuje zájem žáků o tvořivou práci. Pracovní-technické zájmové činnosti rozvíjí u dětí přirozenou touhu aktivního uplatnění v oblasti techniky, rozvíjet jejich technické myšlení a představivost. (J. Pávková a kol., 2008)

Okruhy pracovní-technických zájmových činností:

- Práce s různými materiály (papír, karton, dřevo, kov, textil, plasty, sklo, drobný přírodní a technický materiál, modelovací hmoty)
- Práce se stavebnicemi, konstruktivní práce

- Montážní a demontážní činnosti (koloběžka, kolo, motocykl, údržba, drobné opravy)
- Drobné opravy hraček, pomůcek, vybavení
- Modelářské práce
- Elektrotechnika, elektronika, výpočetní technika, audio a videotechnika
- Seznamování s různými profesemi (besedy, exkurze, filmy)
- Příprava pokrmů
- Činnosti související s dopravní výchovou

4.2 Zájmové činnosti estetickovýchovné

Estetickovýchovné zájmové činnosti utvářejí a formují estetické vztahy dětí k přírodě, společnosti a jejím materiálním a kulturním hodnotám. Rozvíjejí u dětí představivost, kreativitu, podporují emocionální složku osobnosti, rozvoj tvořivosti, výchova vkusu. Činnosti jsou zaměřeny na rozvíjení výtvarného, hudebního, literárního, dramatického a hudebně-pohybového projevu.

Pro estetickovýchovnou zájmovou činnost jsou významné všechny aktivity, ve kterých se uplatňuje estetický vztah ke skutečnosti- kulturní akce, různé typy vycházek, přehlídky činností apod. Zvláště významné jsou vlastní tvořivé aktivity. Tyto činnosti přinášejí nové a emocionálně cenné zážitky a stávají se i silným motivačním prvkem. (J. Pávková a kol., 2008, s. 96)

Okruhy estetickovýchovných zájmových činností:

Výtvarné zájmové činnosti

- Výtvarné osvojování skutečnosti, využití různých výtvarných technik (malba, kresba, grafické techniky, modelování, kombinované techniky)
- Práce s výtvarnými prostředky spojená s experimentováním (hry s barvou, dekorativní práce, modelování a organizace prostoru, výtvarné práce v materiálu)
- Poznávání a chápání výtvarného umění (návštěva výstav, práce s literaturou o výtvarném umění)

- Aplikace estetických a dalších požadavků na životní prostředí, kultura chování, stolování, kultura těla oblékání

V zájmové činnosti, kde má pedagog dobře promyšlený program podle daných časových možností a osob (jedinců, kteří mají různé potřeby) plní zájmový kroužek funkci výchovnou a vzdělávací. Rozvíjí celou osobnost, působí motivačně i socializačně, podporuje seberealizaci. Může být prostředkem relaxace, odpočinku, duševní i fyzické rekreace. (J. Pávková a kol., 2008)

5 Praktická část

5.1 DDM Větrník

Dům dětí a mládeže Větrník, p. o., Riegrova 16, Liberec 1, je zařízení pro všechny aktivní lidi. Větrník je středisko volného času - zájmového vzdělávání s širokou působností, jehož posláním je z volného času vytvořit cestu k harmonické osobnosti. Větrník je pro každého, kdo chce rozvíjet své kompetence pro život.

Cílem DDM Větrník je vzdělávat jedince po praktické stránce (životní kompetence), rozvíjet zájmy, vlohy, talent dětí, véde děti k šetrnému vztahu k přírodě, rozvíjí dovednosti v různých oborech lidské činnosti, sociální učení, rozvoj sociálních a osobnostních vazeb, smysluplně naplňuje volný čas a slouží jako informační centrum pro mládež.

Větrník nabízí mnoho různorodých kroužků. My jsme si pro svou praxi vybrali pravidelný kroužek „Holčičiny“. Náplní tohoto kroužku jsou výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.

Cílem této pravidelné zájmové činnosti je vést účastníky:

- k poznání celé škály rukodělných a řemeslných technik
- k utváření a rozvíjení základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- k poznání celé škály materiálů, jejich vlastností, i technologických a pracovních postupů při práci s nimi
- k tvorbě výrobků různými rukodělnými a řemeslnými technikami
- k rozvoji vlastní fantazie, tvořivosti a estetického cítění
- k dodržování obecných zásad bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím

Obsah činnosti:

- práce s přírodními materiály (tkané tašky)
- nové materiály – twist art, fimo, pryskyřice

- skleněné techniky – pískování
- tisk na papír a na textil (obrázek, tričko)
- práce s drátem (vánoční ozdoby, přívěšky na krk, dekorace)
- keramika (figurky, mozaika, ták)
- práce s papírem (lepení, vystřihování)
- malba na sklo (windows colour, vypalovací barvy)
- batika (tričko, taška, obrázek)
- tradice (vánoční a velikonoční aranžmá)
- křížová výšivka
- drobné techniky

Cílová skupina

Kroužek je určený pro dívky ve věku od 8 let do 12 let. Kroužek navštěvuje 13 dívek. Vzhledem ke schopnostem a dovednostem dívek, je zřejmé, že mezi nimi bude velký věkový rozdíl. Jako vedoucí kroužku bychom spíše uvítaly, kdyby dívky byly rozdělené do dvou skupin vzhledem k jejich individuálním věkovým zvláštnostem. Do jedné skupiny by chodily dívky ve věku od 8 let do 10 let a ve druhé skupině by byly dívky ve věku od 10-11 až 12 let. Pracovní činnosti by se pak lépe přizpůsobovaly dovednostem dívek.

Základní struktura kroužku

Pro dobrý průběh zájmové činnosti je dobré mít na paměti pár základních prvků, které nám mohou pomoci dobře se připravit a prožít zájmovou činnost, kterou pro děti či mladé lidi chystáme.

1. Zahájení schůzky- důležitým momentem je zjištění prezence. Nemusíme se toho bát, protože děti jsou na něj zvyklé ze školy.

2. Vytvoření atmosféry- (pohoda, přátelství) je důležitou podmínkou pro budoucí úspěšnou spolupráci. Je úkolem vedoucího, aby navodil příjemnou atmosféru a vzbudil v dětech důvěru.

3. Motivace činnosti- v některých případech splyne se sjednocováním atmosféry, nikdy by však neměla chybět, protože děti potřebují vědět, proč mají činnost vykonávat (forma pohádky, písničky, vyprávění, tradice...)

4. Vlastní činnost - vedoucí by neměl improvizovat (někdy ano). Měl by mít promyšlený plán a stanovené zadání. Rozmyšlený metodický postup a připravené pomůcky. Jde taky o jednoduché a jasné vysvětlení činnosti, popř. praktické ukázky. Během činnosti vedoucí pomáhá, povzbuzuje, koriguje, chválí a podporuje „tvořivost“ dětí.

5. Závěr schůzky- po skončení činnosti vedoucí s účastníky zhodnotí průběh a dosažené výsledky. Vyzdvihuje především klady, ale také upozorňuje na chyby, které se při tvoření naskytly. V závěru si účastníci po sobě uklízí svůj pracovní prostor. Nesmíme také zapomenout na budoucí pracovní program příští schůzky, popř. s pomůckami, které si mají donést. (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011)

Výtvarně pracovní činnosti, které jsme připravily pro děti mladšího školního věku, jsou připravené s ohledem na lidové tradice, kam řadíme např.: Velikonoce, Vánoce, Den matek apod.

5.1.1 Twist Art - růže

- **Cíl-** Poznání nové pracovní techniky, seznámení s novým materiálem a jeho vlastnostmi, koordinace ruky a oka, zdokonalování jemné motoriky, soustředěnost
- **Organizační příprava hodiny-** Řekneme si něco o technice Twist Art (kniha na ukázkou). Nejdříve dětem ukážeme názornou ukázkou růže, kterou budeme společně tvořit a rozdáme si pomůcky. Poté dětem ukážeme, jak se s provázky Twist Art pracuje. Jednotlivé kroky ke zhotovení růže budeme dělat postupně.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Twist Art je název krouceného provázku, který lze rozvinout. Je vyroben ze speciálního papíru, jehož základem je smrková celulóza. Provázek se nejdříve zkroutí, potom barevně tónuje: barva se však do papíru nevsakuje rovnoměrně, nýbrž nepravidelně, a proto mu dodává typický melírovaný vzhled, který tak výrobek činí jedinečným a nezaměnitelným. Provázek z papíru má své specifické vlastnosti: jedná se o materiál bez alergenů, poněvadž barvy obsahují kožní pH, a proto alergii nevyvolávají, práce s ním je absolutně bez rizika. Navíc používaná barviva mají certifikát na ekologický test (ÖKO), používaný v EU. Na slunečním světle se nedeformuje, ani nemění barvu. Není, ale vhodné výrobky z něj dlouhodobě vystavovat na přímém slunci, ani je skladovat ve vlhkém prostředí. Nepřitahuje prach, takže údržba je velmi jednoduchá. Provázek lze i omývat chladnou vodou nebo jemným čisticím prostředkem. Ozdobné prvky, jako jsou květiny, čistíme raději na sucho. Existuje řada kroucených papírových provázků Twist Art, které se od sebe liší šířkou pro rozmotání a barvou.
- **Pomůcky-** kniha, bílý nebo červený Twist Art na růži, zelený Twist Art na stonek (6 cm šířka), lepidlo na papír, slabý drátek, nůžky, štětce, kleště
- **Pracovní postup-**
 1. **Tvorba okvětních lístků-** Na tvorbu okvětních lístků květu růže si nastříháme 9 kousků bílého Twist Artu dlouhého 7 cm. Poté je všechny rozvineme a tvarujeme do lístku květu. Vytvarované lístky zastříhneme – dle svého uvážení můžeme okraj ne-

chat rovný, nebo jej vystříhnout zubatými nůžkami. Pomocí tupé hrany nůžek okraj lístku „shrňme“ přes okraj. Jeden lístek si odložíme a použijeme jej jako „středový“.

2. **Tvorba květu-** Vezmeme si aranžovací drát, který jsme si uštípili na potřebnou délku (délku volíme dle toho, kam chceme poté růži umístit – např. do vázy). Konec vložíme do lepidla a opatrně na něj nalepíme středový lístek, který jsme si předtím upravili pomocí obtočení kolem štětce (lépe se nám s ním pak manipuluje při lepení na drátek nebo větvičku). Pevně stiskneme a necháme zaschnout. Postupně přidáváme další okvětní lístky do požadovaného tvaru.
 3. **Stonek-** Na vytvoření stonku potřebujeme zelený Twist art o něco delší, než je délka stonku z drátku. Celý papírový provázek rozbalíme, lehce ho potřeme lepidlem. Začátek pruhu podložíme diagonálně pod drát a obtáčíme těsně papírovým proužkem, dokud nebude celý drát zakrytý. Postupujeme stále úhlopříčně, abychom se vyvarovali příliš velké spotřeby – stonek by pak byl v poměru ke květu příliš masivní. Pečlivě papír oviňte a stahujte.
 4. **Tvorba zelených lístků-** Každá růže má zelené lístky. Ty vytvoříme pomocí zeleného Twist Artu stejného, jaký jsme použili na tvorbu stonku. Na tvorbu jedné růže potřebujeme nastříhat 2 kousky 10 cm dlouhého silného provázku a 8 kousků 6 cm dlouhého silného provázku. Konec 10 cm dlouhého provázku na jedné straně rozvineme. Konce 6 cm provázku také na jedné straně úplně rozvineme, na druhé straně necháme svinuté. Rozvinutý konec poté přetočíme. Přetočenými konci lepíme každý lístek k lístku s 10 cm provázkem tak, aby tvořil ucelený list s počtem 5 malých lístků. Poté celý hotový list na konci rozvineme a touto částí přilepíme ke stonku. Takto vytvoříme 2 listy pro jednu růži. Ještě si ze zeleného Twist Artu vytvoříme list, pod okraj růže, vystříhneme si 4 cm dlouhý Twist art, rozvineme jej, poskládáme jej jako harmoniku a vystříhneme malý lístek. Opět rozvineme a přilepíme jej pod spodní okraj růže. (P. C. Naveová, 2006)
- **Reflexe-** Děti tato technika velmi zaujala, protože si z těchto provázků mohou vytvořit, různé ozdobné dekorace, ať už domů nebo na sebe. Z těchto provázků se dají tvořit totiž i šperky, které děvčata určitě ocení. Technika s očekáváním dopadla velmi dobře, děti vyloženě bavila a výsledná práce byla velmi zdařilá. I méně zručnějším šlo tvoření bez problému.

5.1.2 Fimo hmota - zrcátka

- **Cíl-** Seznámení s novou hmotou a jejími vlastnostmi, rozvoj fantazie, zdokonalování jemné motoriky, kreativita
- **Organizační příprava hodiny-** Řekneme a ukážeme si, co je Fimo hmota. Představíme si nástroje, které při tvorbě budeme využívat a jejich následnou manipulaci. Náhorně dívkám ukážeme, jak se s extruderem pracuje a jakým postupem budou vytvářet ozdobu na zrcátko.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Fimo hmota je speciální polymerová modelovací hmota, složená z částic polyvinylchloridu kombinovaného s gely, náplněmi, změkčovadly, barvicími přísadami a pryskyřicemi. Můžeme ji libovolně tvarovat a modelovat do libovolné formy. Vyrábí se v široké škále barev, které lze namíchat tak, aby vzniklé odstíny uspokojily požadavky každého zákazníka. Tato hmota se musí zapéct při teplotě od 100 do 160 stupňů Celsia, abychom ji převedli do trvalé formy. Na vypalování lze využít klasickou elektrickou troubu po dobu 30 minut. Tato hmota je neuvěřitelně všestranný materiál, který se po vypálení dá vyřezávat, děrovat či prošívát. Protože se polymerové výrobky vypalují při poměrně nízkých teplotách, nabízí se spousta materiálů, včetně skla, keramiky či některých druhů papíru a plastu, které můžeme pokrýt touto hmotou a spolu s ní vypálit v pečící troubě. V dnešní době máme různé druhy a značky polymerových hmot, které se liší mnoha způsoby. Je vhodné si proto vybrat takovou hmotu, která vám bude vyhovovat při práci. My jsme si pro svou práci vybrali Fimo Classic, která je trvanlivá a zanechává si svou odolnost. K dispozici jsme měli akrylové válečky na uhlazení a pistoli na polymer (Extruder), která nám vytvořila různé tvary z hmoty.
- **Pomůcky-** různé barvy Fimo hmoty, zrcátka, pistole na polymer, akrylové válečky, nožíky, folie, pečící trouba, sekundové lepidlo

- **Pracovní postup-**

1. Zvolíme si barvy Fima, které jsou nám příjemné a vytvoříme si z nich placičky o průměru 1,5 cm tak, aby se nám pak celý váleček vešel do extrudéru. Placičky naskládáme na sebe a vznikne nám váleček, který pak vsuneme do extrudéru.
2. Extrudérem otáčíme, až bude všechna hmota venku a vyjede nám čtvercový had. Hada si nakrájíme na stejně široké čtverečky. Čtverečky pak přikládáme po jednom na folii, ve které máme vložený obrys zrcátka (čtverec, kolečko), až nám vznikne krásná mozaika. Mozaiku uválíme válečkem, abychom sjednotili povrch, a ořízneme nožkem.
3. Konečnou úpravou je pečení v troubě při 150 stupních Celsia po dobu 30 minut.
4. Když máme Fimo hmotu vypálenou, nalepíme ji na zrcátko sekundovým lepidlem.
(P. Nemravová, 2010)

- **Reflexe-** S Fimo hmotou se pracuje velmi dobře, protože je tvárná a příjemná. Některá z děvčat tuto hmotu už znala, takže si prohloubila své znalosti a zkusila vytvořit zase něco nového. Děvčata byla nadšená a zapojila své estetické cítění. Vytvořila si zrcátka podle své fantazie, které žádná dívka nemůže ve své tašce postrádat. Problémem bylo, že jsme měly k dispozici jen jeden extruder, takže dívky musely čekat. To bychom mohly brát za jediný nedostatek.

5.1.3 Quillingové hvězdy

- **Cíl-** vytvořit vánoční ozdoby, naučit se využívat papír jiným způsobem, zdokonalování jemné motoriky, soustředěnost, pečlivost
- **Organizační příprava hodiny-** Rozdáme si materiál, dívkám ukážeme, jak se vytváří jednotlivé kusy hvězdy, poté společně všechno slepíme.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Quilling nebo také papírový filigrán je výtvarná technika využívající proužků papíru, které jsou stáčeny a formovány do rozmanitých tvarů. Ve výsledku díky správné kompozici jednotlivých tvarů můžeme vytvořit krás-

ný a originální obrazec. Stáčení papíru i jiných materiálů a jejich využití ke zdobení má dlouhou tradici.

- **Pomůcky-** quillingové proužky nebo barevné čtvrtky, řezačka, nůžky, lepidlo, quillingové kolíky
- **Pracovní postup-** Na řezačce jsme dívkám nařezali potřebné proužky nebo se také dají koupit v papírnictví Quillingové proužky, které jsou určené přímo na to. Na tvar hvězdy potřebujeme 40 cm dlouhých modrých proužků na obvod 3 cm. Bílá kolečka se skládají vždy jen z půlky proužků a stočíme je na obvod 1, 2 cm. Potřebujeme 5 koleček. Pak vypracujeme pět srdíček, každé srdce se skládá ze dvou bílých půlek proužku, které taky stočíme na obvod 1, 6 cm a vytvarujete z nich slzu. Můžeme si vyrobit dle návodu jakýkoliv tvar, který můžeme zakomponovat do hvězdy. Postupně slepujeme všechno k sobě. (J. M. Vašíčková, 2012)
- **Reflexe-** Quilling je úžasná technika, z které můžeme vytvořit spousty věcí na ozdobu. Je to velmi jednoduché a vkusné. Dívky technika velmi nadchla, a když viděly, co se vše dá z quillingu vytvořit, o to víc jejich tvoření bylo zábavnější. Jejich výsledná práce byla přesně podle našich představ, velmi zdařilá. Dívky, které jsou rychlejší, si vyráběly i jiné quillingové ozdoby.

5.1.4 Drátěné koule

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s drátem, ohýbání a tvarování drátu, vytvořit vánoční kouli, koordinace ruky a oka, cit pro tvar, kreativita,
- **Organizační příprava hodiny-** Ukážeme dívkám názornou ukázkou. Poté se s dívkami podíváme na to, jak se vytvoří základní konstrukce, zbytek tvoření je už na nich. Rozdáme si pomůcky.

- **Charakteristika pracovní techniky-** Cit pro tvar a smysl pro dekorativní styl může přetvořit nejzákladnější materiály jako je třeba obyčejný drát v překrásné předměty. Z drátků můžeme vyrobit všelijaké ozdoby, sošky, co náš napadne. Na trhu se vyskytuje spousta drátků, které se liší svými vlastnostmi a tloušťkou. Pro dekorativní tvorbu se nejčastěji využívají vázací drátky o malé tloušťce.
- **Pomůcky-** vázací drát o tloušťce 1 mm na hlavní konstrukci a drát o tloušťce 0,6 mm, kleště, korálky
- **Pracovní postup-**
 1. Připravíme si drát o délce asi jednoho metru. Na jednom konci uděláme pomocí prstů nebo malých kleští oko, tímto okem provlékneme druhý konec drátu a vytahujeme skrz tak dlouho, dokud nám nevznikne kružnice o takovém průměru, jak velkou chceme mít výslednou kouli. Jakmile jsme dosáhli kružnice, drát prudce stočíme kolmo k oku a vedeme jej půlkružnicí k protilehlé straně kružnice. Na protilehlé straně kružnice drát obtočíme kolem a pokračujeme dál zase půlkruhem k počátečnímu oku. Vznikla nám koule o 4 vedoucích drátech, nebo jinak dvě na sebe kolmé kružnice, sestavující dohromady čtyřstranný obrys koule. Nyní se vedoucí drát nachází u základního oka, a máme 4 vedoucí linie.
 2. Úkolem vedoucího drátu je pomocí obtočení kolem stávajících 4 vedoucích linií a nově vznikajících linií vyplnit prostor mezi jednotlivými dráty, aby vznikla plně drátěná koule s jen decentními otvory. Na drát postupně navlékáme i korálky, které elegantně kompozici doplňují. Jakmile je koule hotová, ukončíme práci posledním okem nebo důkladným obtočením a zbytek drátu uštípneme.
- **Reflexe-** Pro tuto práci je důležité vybrat vhodný drátek, aby manipulace s ním byla co nejlehčí. My jsme měly k dispozici silnější drátek, a proto práce s drátkem pro některé dívky byla náročná. Od začátku se dívky s drátkem praly, tudíž jim to moc nešlo a poté je to přestalo i bavit. Musíme dbát na bezpečnost při manipulaci s drátem a kleštěmi, aby si dívky neublížily. Na druhou stranu některým zručnějším dívkám se koule vydařila.

5.1.5 Papírové koule, hvězdy a srdíčka

- **Cíl-** vytvořit si vánoční ozdoby (do oken, na stromeček, na větvičky), upevňování práce s papírem (stříhání, lepení), pečlivost, rozvoj fantazie, zdokonalování jemné motoriky
- **Organizační příprava hodiny-** Ukážeme si názornou ukázkou. Poté si rozdáme materiál a pomůcky ke zhotovení vánočních ozdob. Dívkám vysvětlíme postup práce, zbytek už je na jejich samostatné práci.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Papírové hvězdy a srdíčka slouží jako ozdoby do oken, na stromeček či větvíčku. Jsou velmi jednoduché a můžeme si je udělat různorodé. Dekorativní koule jsou také velmi jednoduché a krásné. Výsledný efekt velice záleží na použitém papíru. V papírnictví zakoupíte sadu zvanou „Audrey“. Jsou to proužky, které jsou silnější a mají různé motivy.
- **Pomůcky-** pásky Audrey, korálky, drát, kleště, brčka, nůžky, barevné čtvrtky, jehly, vroubkovaný papír, lepidlo
- **Pracovní postup-**
 1. Koule můžete tvořit různými způsoby, my jsme si vybraly jeden z nejjednodušších způsobů. Budeme potřebovat tři širší a tři tenčí papírové proužky, drátek, a korálky. Na konci drátku si uděláme kleštěmi očko. Na drátek navlečeme korálek. Papírové pásky můžeme lehce přichytit lepidlem do kříže. Ale není to nutné. Pak musíme vzniklý střed proděravít kleštěmi a konce proužků. Nejdříve navlékneme černé pásky a pak světlé proužky. Na drátek navlékneme jeden korálek, pak pásky a na to kousek brčka, pásky, korálek a koncové očko. Díky korálkům si bude koule pěkně držet tvar. Počet korálků záleží na jejich velikosti a délce pásků. Postupně navlékáme na konec drátku koncové proužky, nejdříve zase světlé a pak tmavé s dírkou. Navlékneme korálek, zastříhneme drát a uděláme koncové oko.
 2. Potřebujeme jednu malou a velkou šablonu hvězdy, záleží na nás, jak velkou ji chceme mít. Velkou hvězdu si obkreslíme dvakrát na barevný vroubkovaný papír a malou

hvězdu obkreslíme na obyčejnou bílou čtvrtku. Poté všechno vystříháme. Na jednu stranu vroubkované hvězdy naneseeme lepidlo a vložíme tam kousek ustřižené nitě jako očko na zavěšení a přiložíme druhou hvězdu a slepíme dohromady. Na přilepené hvězdy z jedné strany přilepíme menší bílou hvězdu. Když tohle máme hotové, můžeme začít vyšívat stejnou nití, jako máme na očku. V kreativě se meze nekladou. To samé se dělá se srdíčkem.

- **Reflexe-** Práce s papírem je nejzákladnější výtvarná technika. Tvoření vánočních ozdob z papíru dopadlo velmi dobře. Dívky vyloženě bavilo skládat koule, které se jim moc líbily. Dokonce se předháněly, která jich bude mít více. Výsledná práce byla pěkná.

5.1.6 Rokajlový náramek a náušnice

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s rokajlovými korálky, rozvoj estetického citění, samostatnost, zdokonalování jemné motoriky
- **Organizační příprava hodiny-** Nejdříve si ukážeme názornou ukázkou náramku a náušnic, které budeme tvořit. Začneme společně tvořit náramek, dívkám ukážeme začátek náramku, aby mohli poté samostatně pracovat. Až budeme mít hotový náramek, ukážeme si, jak se tvoří náušnice. Rozdáme si pomůcky.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Korálky, které provázejí celou historii lidstva, se vyráběly z nejrozmanitějších materiálů, od kostí přes dřevo, kameny, lastury a semena až po sklo. Korálky lze dělit z mnoha hledisek. Podle tvaru, materiálu, doby vzniku, původu, způsobu užívání a mnoha dalších. My jsme pro naši tvorbu vybraly rokajlové korálky, které tvoří velká skupina korálků.
- **Pomůcky-** rokajlové korálky velké a malé (různé barvy), vlasec, nůžky, zavírání, háčky na náušnice

- **Pracovní postup-**

1. Začneme tím, že si ustříhneme vlasec asi tak na rozpětí paží. Uprostřed vlasce si uděláme uzlík a připevníme kalotu. Vezmeme si první velký korálek a protáhneme ho oběma vlasci, na levou a pravou stranu vlasce navlékneme po jednom korálku, pak přidáme 4. korálek, kterým vlasec protáhneme do kříže. Vznikne jakýsi kosočtverec. Pokračujeme navlékáním pěti malých rokajlů na každou stranu vlasce, poté navlékneme velký korálek, který vede křížem a pořád takhle dokola. Když už máme požadovanou délku náramku tak uděláme pár uzlíků a připevníme druhou kalotu na kterou dáme zapínání.
2. Náušnice se dělají obdobně jako náramek. Jen s tím, že si propleteme 4 kosočtverce a začátek provlékneme křížem tak, aby nám vznikla kulička, kterou pak malými rokajly oplétáme. Když je náušnice hotová, připevníme kalotu a závěsný háček. (E. Vozková, 2011)

- **Reflexe-** Korálková technika dopadla velmi dobře. Dívky byly nadšené z toho, že tvoříme z korálků, o to víc, že budou mít náramek a náušnice. Dívkám šlo tvoření od ruky a navíc z toho byly nadšené. Velmi jednoduché a krásné tvoření z korálků pro dívky mladšího školního věku.

5.1.7 Window color

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s barvami Windows, zdokonalování jemné motoriky, rozvoj fantazie, pečlivost, samostatnost
- **Organizační příprava hodiny-** Řekneme si co jsou Windows barvy, jejich vlastnosti a využití. Rozdáme si pomůcky. V kreativité a fantazii se meze nekladou. Dívky si tedy mohou namalovat, co chtějí.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Tyto zvláštní vodou ředitelné barvy se nanášejí přímo z lahvičky k tomu určenou hubičkou, je dobrým pravidlem připravit si před malováním vzorník barev s odpovídajícími čísly, protože po zaschnutí mění barvy svůj

odstín. Barvy lze rozdělit na barvy konturové (černá, zlatá, stříbrná), jsou hustší než barvy na výplň, právě protože je musí zadržovat a schnou rychleji. Barvy na výplň se dělí na barvy průhledné, barvy krycí a barvy se třpytkami. Barvy utvářejí velice slabou elastickou hmotu, kterou lze nalepit na omyvatelné povrchy jako je sklo, plexisklo, keramika, kovy, plasty, acetát a vinyl. Tato hmota jde bez problémů odstranit z těchto povrchů.

- **Pomůcky-** Window color barvy, folie, papír, tužky, špendlíky, párátko, ubrousky
- **Pracovní postup-**
 1. Nakreslený motiv zasuneme do fólie, nebo pokud máme větší formát nakreslené předlohy a nechceme zastříhávat, tak ho položíme pouze pod fólii a na tu budeme malovat. Nejdříve pomocí konturovací barvy obtáhneme obrysy. Nanášení kontury vyžaduje trpělivost a pečlivost. Pravidelnost kontury vyžaduje jistotu a pevnou ruku a také stejnoměrné nanášení z lahvičky a stále stejnou rychlost nanášení. Lahvičku s konturovací barvou držíme mírně šikmo těsně nad fólií a mírným tlakem vymačkáváme barvu. Tah ruky by měl být stejnoměrný, protože jen tak se nám podaří rovná hladká linka, když zrychlíme, linka se ztenčí, a když zpomalíme, bude silná. Dbejme na to, aby všechny kontury byly uzavřené. Doba schnutí kontur je u jednotlivých výrobců různá, tuto informaci najdeme na obalu barev. Zpravidla se pohybuje mezi 2 - 4 hodinami. A jelikož musíme čekat, až nám kontury uschnou, namalovali jsme si více obrázků. Další hodinu nás čeká vybarvování.
 2. Po zaschnutí kontur nanášíme barvy mezi kontury v dostatečném množství tak, aby se dostaly až ke kontuře. Pokud by zůstala mezi vnitřní plochou a konturou mezera, mohl by se vám obrázek při sundávání poškodit. Při nanášení barvy si můžeme pomoci i párátkem, kterým barvu natlačíte až na konturu. Kvalitní barvy téměř netvoří vzduchové bublinky, ale pokud se nám tam přeci jen nějaká objeví, propíchneme ji jehlou či špendlíkem. Na každou další bublinku je nutné otřít špičku jehly do papírového ubrousku, protože pokud by na ní zůstala barva, tak se nám další bublinku nepodaří propíchnout. (K. Sorrellová, 2006)

- **Reflexe-** S Windows barvami se pracuje dobře, jen u toho musí být člověk pečlivý a třeba i kreativní. Obrázky byly velmi zdařilé. Dívky byly moc šikovné, až jsem byla překvapená z toho, jak umí být pečlivé, když chtějí.

5.1.8 Křížová výšivka

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s křížkovým vyšíváním, zdokonalování jemné motoriky, pečlivost, vytrvalost, samostatnost
- **Organizační příprava hodiny-** Na ukázkou máme knížky s křížkovým stehem, kde se dívky mohou podívat, jak takový steh vypadá. Dívkám vše potřebné vysvětlíme a pak jim vyšívání názorně ukážeme na plátýnku. Poté si rozdáme předlohy a pomůcky.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Křížový steh se odedávna řadí k neoblíbenějším výšivkám. Je snadno proveditelný a umožňuje vytvořit podle designu a počtu vláken jemné, něžné výšivky, ale i plošné výšivky. Pro křížkový steh jsou vhodné bavlněné a lněné tkaniny s rovnými vlákny.
- **Pomůcky-** zelené a bílé bavlnky, tupé jehly, plátýnka, předlohy
- **Pracovní postup-**
 1. Pro křížkovou výšivku používáme tkaninu s pravidelnou strukturou tkanou do čtverečků (např. panama, kanava, perličkové plátno, atd.). Křížkový steh vyšíváme přes stejný počet vláken na výšku i na šířku, např. přes 2 x 2 vlákna nebo přes jeden čtvereček tkaniny. Látka musí být s pravidelnou strukturou, aby nedošlo k tomu, že z kruhu budeme mít nakonec vyšitý ovál (výšivka se "natáhne" na jednu stranu). Aby křížková výšivka pěkně vypadala, je nutné absolutně přesné vyšívání. Dosáhneme toho tak, že všechny horní stehy musejí jít stejným směrem - pak je dojem z výšivky čistý. Abychom nepropichovali vlákna látky, používáme tupou jehlu se zaoblenou špičkou. S dívkami jsme dělaly větší křížky, aby měly lepší přehled v křížkách. Výšivku je dobré pak obšít na stroji, aby se netřepila. Vyšíváme dle předlohy – Konvalinky.

- **Reflexe-** U křížkového stehu jsme se holkami docela zapotily. Křížová výšivka nedopadla zrovna nejlépe dívkám, které jsou méně zručné. Malé křížky jim dělaly problémy a ztrácely se v nich, proto jsme zvolily variantu větších křížků, to už pro holky bylo přijatelnější. Některá z děvčat pokračovala v malých křížkách. Další problém jsem viděla já osobně ve výběru předlohy, byla moc velká vzhledem k dívkám, kterým vyšívání nešlo od ruky.

5.1.9 Bavlněné náramky

- **Cíl-** vytvořit si náramek na ruku, zdokonalování jemné motoriky, osvojit si dovednosti s bavlnkami, vytrvalost
- **Organizační příprava hodiny-** Ukážeme si názornou ukázkou náramku. Poté dívkám vysvětlíme a ukážeme, jak se náramek tvoří. Rozdání pomůcek.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Tyto náramky se nazývají náramky přátelství. Většinou se na ně používají bavlnky na vyšívání. Lidé se jimi navzájem obdarovávají, aby stvrdili své přátelství.
- **Pomůcky-** barevné bavlnky (Pulinky), zavírací špendlík, nůžky
- **Pracovní postup-**
 1. Než začneme plést náramek, je třeba bavlnky upevnit. Záleží na nás, jak široký náramek bychom chtěli mít, podle toho budeme mít počet bavlnek. Bavlnky bývají dlouhé asi 100 cm. Záleží na složitosti vzoru a šířce náramku. Když máme náramky připraveny dle daného vybraného vzoru - můžeme začít. Vybrali jsme si ten nejjednodušší vzor a ti šikovnější, dělali vzor do špičky. Bavlnky vezmeme a asi 5-10 cm od jednoho konce uděláme uzlík, kterým provlečeme spínací špendlík. Pomocí spínacího špendlíku bavlnky upevníme k podložce. Jako podložka může sloužit at' už Vaše koleno nebo malý polštářek.

2. Poté si vezmeme první bavlnku a uděláme dvojité uzlík, takhle pokračujeme stále dokola. Když máme náramek hotový tak nejprve rozvážeme uzel, ve kterém byl zapíchnut svírací špendlík, a potom upleteme na obou stranách náramku stejně dlouhé copánky, kterými se náramek zaváže na ruce. Pokud je náramek silnější je lepší na každém konci uplést více copánků.
- **Reflexe-** Tyto náramky některým dívkám, které jsou věkově mladší a méně zručnější dělaly problémy. Ztrácely se v jednotlivých bavlnkách a dělaly uzlíky tam, kde neměly. Náramek jsme nestihly, protože je časově náročný. Některé dívky, které byly z náramku nadšené, si ho vzaly a doma si ho dodělaly. Radost mi udělalo, když mám zpětnou vazbu od dívek, které mi je donesou ukázat.

5.1.10 Gelové svíčky

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s gelovou hmotou a jejími vlastnostmi, využití netradičního materiálu, rozvoj estetického cítění
- **Organizační příprava hodiny-** Jelikož na přípravu gelu potřebujeme elektrickou troubu, přemístili jsme se všichni do kuchyňky ke stolům. Nejdříve jsme si řekly vlastnosti gelu, abychom dívky upozornily, že práce s ním je nebezpečná, protože je hořlavý. Proto si dívky přinesly nehořlavé věci, které si dají jako ozdoby do svíček. Dívkám jsme daly na ukázkou knížku s gelovými svíčkami, aby se inspirovaly. Rozdaly jsme si skleněné nádobky, ozdoby, barevné kamínky, knoty. Dívky si poté začaly svíčky připravovat.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Gel je nejnovější materiál, který umožňuje vytváření svíček přímo ve skleničkách. Vyrábí se z uhlovodíků, avšak namísto tuhosti a kompaktní bělosti dosahuje měkké rosolovité konzistence a čirosti křišťálu. Je absolutně průhledný, z toho důvodu je perfektně vidět jakýkoliv předmět, který do něj pro ozdobu vložíme, a hoří podstatně pomaleji. K vytvoření svíček nám stačí naše domácnost. Gel je hořlavina, takže je vhodné sledovat hmotu v průběhu tavení teploměrem,

aby nedošlo ke vznícení. Využít můžeme svíčková barviva rozpustná ve vosku nebo přímo v gelu. (C. K. Westermanová, 2003)

- **Pomůcky-** trouba s plotýnkou, knoty, skleněné nádoby, gel, teploměr, hrnec, velká lžíce, chňapky, barviva, vůně, ozdoby (mušličky, kamínky, písek...)
- **Pracovní postup-**
 1. Před tím, než začneme rozehtívat gel, připravíme si knot, skleničku a dekorace, které chceme použít. Knot (ideálně voskovaný s plíškem) upevníme na dno skleničky a přidáme dekorace (kamínky, mušličky, písek). Mezitím vezmeme starší hrnec a za stálého míchání necháme rozpustit gel. Po obarvení je možné přidat aroma (přidejme opravdu až těsně před odlitím, vůně jinak vyprchá). Na dno skleničky nalijeme trochu gelu a počkáme několik sekund. Sklenička se ohřeje a předejdeme tím prasknutí. Následně gel dolijeme až nahoru. Jelikož jsme použili do svíčky nehořlavé věci, můžeme ji poté i využít a zapálit.
- **Reflexe-** Svíčky byly velmi zdařilé a hezké. Jediný problém bych viděla v tom, že u ohřívání gelu byla časová prodleva. Dívky už měly svíčky připravené a musely čekat na rozehtátý gel, který jsme připravovaly. Zachránily jsme to tím, že jsme měly knížky na ukázkou, kterými se dívky zabavily.

5.1.11 Záložky

- **Cíl-** vytvořit si záložky do knih, osvojit si dovednosti s netradičním materiálem- stříhání, lepení, rozvoj estetického citění, pečlivost, zdokonalování jemné motoriky
- **Organizační příprava hodiny-** Dívky si prohlédnou ukázky záložek a zbytek už je na jejich samostatné práci, jejich tvořivosti a fantazii.

- **Charakteristika pracovní techniky-** Dekorativní plst' se vyrábí přírodní nebo barvená. Používá se především k dekoračním účelům pro jednorázové i trvalé příležitosti, na výrobu hraček, karnevalových masek, upomínkových předmětů, ozdob a dekorací.
- **Pomůcky-** dekorační plst', špičaté nůžky, lepidlo, stuhy
- **Pracovní postup-**
 1. Z dekorační plsti vystříháme květy různých velikostí a barev dle fantazie dívek. Budeme k tomu potřebovat malé nůžky se špičkou. Poté květy na sebe naskládáme tak, aby kytky šly postupně od největší po nejmenší. Do jejich středů vystříhneme malá kolečka. Plst' se stříhá velmi dobře, je měkká a tenká. Předem vyžehlené stužky nastříháme na délku potřebnou k založení knížky a na každé straně přidáme cca 4 cm k nalepení ozdoby.
 2. Květy přilepíme na každý konec stužky. Postupujeme tak, že největší květ přilepíme pod stužku a na to přilepíme menší květ a všechny další včetně středu. Tím bude konec stuhy z obou stran zakryt a zároveň lepidlem začištěn, takže se nebude třepit. Stejně postupujeme na druhém konci stužky. Při lepení si můžeme pomáhat špejlí nebo párátkem. Důležité je, abychom použili minimální množství lepidla, aby se nám nevytvořily skvrny na plsti. Záložek si vytvoříme potřebné množství. Nemusíme se držet jen květinových motivů. Můžeme si vytvořit třeba obrázky nádobí a potravin do knih o vaření nebo zvířátka, autíčka, princezny a vláčky do knížek pro děti.
- **Reflexe-** Tato technika není nijak náročná, spíš je o tvořivosti dětí a jejich fantazii. Kroužek proběhl bez problémů.

5.1.12 Tkaní - výroba pouzdra

- **Cíl-** utkat si praktické pouzdro na mobil nebo jiné věci, osvojit si dovednosti s vlnou, zdokonalování jemné motoriky, vytrvalost, pečlivost

- **Organizační příprava hodiny-** Řekneme si co budeme dělat, poté si rozdáme pomůcky a pustíme si na ukázkou video, které nám pomůže pouzdro vytvořit. Jednotlivé kroky k vytvoření pouzdra budeme dělat postupně.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Tkaní, zahrnující nejjednodušší plátnovou vazbu stejně jako kepr, damašek, satén a jiné, jedním z nejstarších řemesel, používaných k výrobě textilu pro zateplení a odívání. Zároveň představuje způsob tvůrčího uplatnění barvy, vzoru a struktury ve dvou nebo i třech rozměrech. Ke tkaní se hodí nejen dobře známé textilní materiály. Ve skutečnosti lze tkát prakticky ze všeho, co je dlouhé, tenké a alespoň trochu poddajné.
- **Pomůcky-** karton, nůžky, knoflíky, vlna, tupé jehly, nitě, hřebínky
- **Pracovní postup-**
 1. Vystříháme si kartón (tvrdší krabice) podle velikosti našeho telefonu a počítáme se zavřením, takže o cca 5 cm delší. Na kartónu si vyznačíme přesnou délku telefonu pomocí tužky, uděláme si vodorovně díry po 1 cm, které propíchneme jehlou. Další takovou vodorovnou čáru uděláme nad tím (1 cm od kraje konce).
 2. Díry poté prošijeme z obou stran a uvážeme tak, aby nám tam vznikla jednotlivé oka, která prošijeme svisle. Každým okem musí vést vlna svisle, abychom výplň, měli o co zachytávat. Z jedné strany to protáhneme až nahoru (zavření), ale z druhé strany jenom k první čáře a zase nazpět.
 3. Když máme kartón hotový se všemi nitěmi, můžeme začít tkát. Vezmeme si barvu vlny, jakou chceme a natáhneme si ji na jehlu dvojitým způsobem a uvážeme ji ke kartónu k vrchní čáře (zavírání). Proplétáme cikcak z jedné strany na druhou tak, aby nám to drželo. Hřebínkem vždy upěchujeme co nejvíce k sobě. Když nám dojde vlna, navážeme novou. Zavírání máme hotové a můžeme se pustit do tkání samotného těla. Barvy vlny můžeme střídát. Tentokrát to budeme tkát, ale z obou stran, kolem dokola.
 4. Tkaní pouzdra kolem dokola, když máme celé tělo dotkané a zkontrolované uzlíky, můžeme rozstříhat ty dvě první záchytné vlny. Tím se nám pouzdro uvolní od kartónu

a budeme ho moci vyjmout. V ruce držíme hotové pouzdro, jen ho musíme obrátit, našít očko a knoflík na zavírání.

- **Reflexe-** Jednoduchým způsobem jsme si ukázali, jak se dá tkát a vytvořit si tímto způsobem něco pěkného a originálního. Pouzdro se povedlo všem dívkám.

5.1.13 Vyvazovaná batika

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s batikováním, rozvoj fantazie a tvořivosti, pečlivost, samostatnost
- **Organizační příprava hodiny-** Na ukázkou dívky mají k dispozici knížky o vyvazované batice a batikovaná trička. Dívky si měly přinést bavlněná bílá trička. My mezitím připravíme hrnec s barvou a dáme ho na plotnu, proto náš kroužek probíhá v kuchyňce. Děvčata si trička začnou vázat podle své tvořivosti a fantazie, tak aby se jim trička líbila.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Vyvazovaná batika na textilu se provádí po dlouhá léta- někdy kvůli novému použití staré tkaniny, jindy pro krásu efektu, který vytváří. Tkaniny barvené technikou šibori jsou zvláště působivé- jejich tradiční vzory jsou staré celá staletí, a přesto mají svěží, moderní a bezprostřední půvab. Šibori je japonský výraz barvení pomocí rezervy. Textil se nejprve tvaruje, například skládáním, mačkáním nebo stáčením, a pak se upevní šitím, vázáním nebo obtáčením. Jako u všech barvicích procesů působí i zde prvek náhody- záleží na tom, jak je tkanina tvarovaná, na intenzitě barviva a době, po kterou zůstane v barvicím roztoku. Batika je skvělý způsob, jak si vyrobit originální módní kousek do šatníku a zároveň třeba prodloužit život oblíbenému tričku, které už bylo poznamenáno nějakými nepěknými skvrnami. Na batikování se hodí bavlněná trička, naopak nevhodné jsou umělé materiály.

- **Pomůcky-** bavlněná bílá trička, barvy, hrnec, vařečku, ocet, nitě, nůžky, kniha, sporák na vaření, umyvadlo
- **Pracovní postup-**
 1. Nejdřív si nachystáme tričko. Asi nejjednodušším způsobem batikování je svazování terčů. Vybereme si, zda chceme jedno velké kolo uprostřed nebo více menších terčů rozmístěných po tričku. Prostředek zamýšleného kolečka chytíme mezi konce prstů a vzniklý cíp ovážeme provázkem. Můžeme také svazovat tričko podélně, čímž vytvoříme vodorovné pruhy, nebo třeba jen tričko bez nějakého systému shrnout k sobě a vzniklý chumel pevně ovázat.
 2. Mezitím si připravíme barvu podle návodu. Poté do ní ponoříme svázaná trička a necháme je důkladně projít varem po dobu, která je doporučena opět na konkrétní barvě. Jakmile je poté vytáhneme z vroucí vody, propláchněte je pořádně tekoucí vodou a vodou s octem a potom už můžeme odstranit provázky. Tímto je hotovo, už se můžete kochat výsledným výtvořem. Při následném praní myslíme na to, že nějakou dobu budou trička nejspíš pouštět barvu. (K. Sorrellová, 2006)
- **Reflexe-** Vyvazovaná batika dopadla vskutku dobře. Dívky byly nadšené ze své výsledné práce a zajímaly se o další způsoby batiky, které by mohly využít při dalším batikování.

5.1.14 Zdobení kraslic

- **Cíl-** ozdobit si velikonoční vajíčka, koordinace ruky a oka, pečlivost, kreativita, poznání nové pracovní techniky, opatrnost při manipulaci s vajíčky
- **Organizační příprava hodiny-** Dívkám ukážeme názornou ukázkou tří vajíček, jak by měla asi vypadat. Pak jim vysvětlíme jednotlivé kroky ke zdobení vajíček a rozdáme si pomůcky. Jsme rozdělené do dvou skupin.

- **Charakteristika pracovní techniky-** Zdobení velikonočních vajíček je už od pradávna tradicí. Dají se zdobit různými způsoby.
- **Pomůcky-** bílá vyfouklá vajíčka, tempery, provázky, lepidlo, štětce, hořlavé stojany s kalichy, obarvená vyfouklá vejce, tužky, špendlíky s hlavičkou, včelí vosk, voskovky, špejle, noviny
- **Pracovní postup-**
 1. Nalámeme si obarvená vajíčka, zaleží na nás, jak velké kusy budeme mít a pak je jednoduše přilepujeme na vyfouklé vajíčko, které máme na špejli. Barvy můžeme různě kombinovat nebo je nechat jednobarevné.
 2. Na velký tác nebo talíř si vytlačíme temperu, rozmícháme trochou vody a namočíme do barvy provázek. Vajíčkem, které máme napíchnuté na špejli a položené ve vzduchu na krabici, jenom točíme a přiložíme obarvený provázek. Obarvené provázky střídáme, aby bylo vajíčko pěkně barevné.
 3. V kalíšku si rozpustíme včelí vosk a přidáme kousek voskovky, podle toho jakou barvu chceme mít. Pod kalíškem hoří svíčka, takže musíme být opatrní. Každý má tužku, do které si z druhé strany zapíchl špendlík s hlavičkou. Nejlepší jsou bílá vejce, na nich barvičky vyniknou nejvíce (mohou být i barevná). Pak už jen nabíráme rozehřátý vosk a kreslíme na vajíčko. Můžeme střídat různé barvy.
- **Reflexe-** Techniku s voskem dělala děvčata poprvé a velmi je to zaujalo. Byla jsem mile překvapená, jak to děvčatům šlo od ruky. Zbylé dvě techniky byly takové klasické, které se používají běžně doma.

5.1.15 Falešný patchwork

- **Cíl-** osvojit si dovednosti s netradičním materiálem (stužky, špendlíky), vytvořit si velikonoční kuřátko, pečlivost, samostatnost

- **Organizační příprava hodiny-** S dívkami si ukážeme názornou ukázkou kuřátka. Vysvětlíme co je falešný patchwork a jeho pracovní postup. Jako pomůcka nám bude sloužit vytisknutý postup k vytvoření velikonočního kuřátka, takže se dívky kdykoliv mohou podívat, anebo se zeptají. Jednotlivé kroky budeme dělat postupně. Rozdáme si pomůcky.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Netradiční způsob jak vytvořit něco zajímavého a krásného ze stuh a špendlíků. Falešný patchwork se dá využít v široké škále kombinací, ať už jako velikonoční vajíčka nebo vánoční koule, ozdoby, svícny, zvířátka. Jedná se vlastně o skládání stuh a jejich přišpendlení na polystyrenové ozdoby.
- **Pomůcky-** polystyrenová vajíčka, stuhy (žlutá, bílá, oranžová), lepidlo, oči, aranžérské špendlíky
- **Pracovní postup-**
 1. Než začneme do vajíček zapichovat stuhy, tak si je musíme nastříhat na stejné velikosti, záleží taky na šířce dané stuhy (5, 5 cm). Na vajíčko si předkreslíme linie, dvě svislé a jednu vodorovnou čáru, budou nám pomáhat držet směr při zapichování stuh. Na horní část vajíčka přišpendlíme kousek stuhy ve tvaru čtverce. Do středu přiložíme látkovou stuhu a připícheme špendlíkem (je dobré si ji předem přeložit, abychom viděli střed). Přehneme tak, aby prostřední špendlík nebyl vidět, a cípy přišpendlíme směrem dolů, tím nám vznikne jakýsi trojúhelník. Opakujeme čtyřikrát kolem dokola a první řada je hotová. Asi o 0, 5 cm od středu začneme další řadu a opět vytvoříme čtyři trojúhelníky. V místě, kde se stuhy s trojúhelníky setkávají, začneme s další řadou. A takhle pokračujeme až ke spodní části vajíčka. Během toho střídáme barvy stuzek, podle toho co vyrábíme. Na závěr přišpendlíme delší stuhy a konce, které vyčuhují, zastrkáme pod stuhy, aby nebyly vidět. Naspod připevníme mašličku, přilepíme oči a zobák.
- **Reflexe-** Tato technika mě osobně velmi nadechla a dívky taky. Ze začátku tvoření vypadá složitě, ale když se do toho člověk dostane, zjistí, že to jde samo. Holčkám se ku-

řátka taky moc líbilo a s očekáváním dopadlo tvoření velmi dobře, protože se nám kuřátka povedla. Dívky z výsledné práce měly velkou radost.

5.1.16 Decoupage - přáníčka

- **Cíl-** Vytvořit přáníčko ke dni matek, tvoření z netradičního materiálu, rozvoj fantazie, zdokonalování jemné motoriky, pečlivost, kreativita, samostatná práce

- **Organizační příprava hodiny-** Na ukázkou dívkám ukážeme pár přáníček, aby se mohly inspirovat. Zbytek už je na jejich fantazii a vkusu. Rozdání pomůcek na samostatnou činnost. Dívky upozorníme na to, aby si oddělily jednotlivé části ubrousku.

- **Charakteristika pracovní techniky-** Jedná se vlastně o ubrouskovou techniku, která není nijak náročná, stačí si vybrat ubrousek s motivem, který se vám líbí, a pak si můžete polepit cokoliv.

- **Pomůcky-** čtvrtky, nůžky, lepidlo, štětce, kalíšky, ubrousky

- **Pracovní postup-**
 1. Předem jsme děvčatům na řezačce přeřízly čtvrtku A4 na půl, obě půlky se přeloží napůl tak, aby to bylo jako otevírací přáníčko. Poté si vybereme ubrousky s motivy, a buď si vystříháme z ubrousků jen to, co se nám líbí, nebo ho můžeme použít celý. Důležité je, abychom nezapomněli oddělit přebytečné vrstvy ubrousku, potřebujeme jen tu svrchní vrstvu.
 2. Na čtvrtku si nanese tenkou vrstvu lepidla, buď na celou plochu, nebo jen na místo, kam budeme lepit. Pomalu přiložíme ubrousek a namočeným štětcem uhlazujeme tak, aby tam nebyly žádné bublinky. Musíme pracovat opatrně, abychom ubrousek nepřetrhli. Používáme zásadně měkké štětce.
 3. Když máme přání hotové, pro zpestření můžeme využít ještě vlastní kreativity a na přání něco domalovat nebo dokreslit.

4. Je dobré pak tvorbu přelakovat bezbarvým lakem, záleží také, na jaký materiál jsme ubrousek lepili.
- **Reflexe-** Tato technika není náročná sama o sobě, takže dívky neměly s ničím žádný problém. Spíše jsme apelovaly na to, aby dívky byly pečlivé a nikde nebylo vidět lepidlo. Tímto si procvičí své estetické cítění a svou pečlivost při tvorbě. Přání vskutku dopadla velmi dobře. Maminky budou mít určitě radost.

5.1.17 Koláž - šanon

- **Cíl-** vytvořit koláž na šanonu, naučit se ladit barvu v různých odstínech, pečlivost, práce a kombinace barevného s černobílým papírem, zdokonalování jemné motoriky, kreativita
 - **Organizační příprava hodiny-** Dívkám předvedeme, jak se skládá papírový šanon, poté si ho dívky složí samy. Rozdáme si pomůcky. Zprvu vysvětlíme, že jde o koláž a proto dívky musí použít jak černobílý papír, tak odstíny barev jedné barvy. Tvar a struktura bude jednotná. Zbytek už je na jejich kreativitě. Upozornění na bezpečnost práce.
 - **Charakteristika pracovní techniky-** Koláž je jedna z nejtýpčtějších technických a výrazových prostředků. Na koláže se nejčastěji používají fotografie, tisky, textil, různé papíry.
 - **Pomůcky-** skládací papírové šanony, barevné papíry, černobílé papíry s motivy, nůžky, lepidlo, štětce, kalíšky
 - **Pracovní postup-**
1. Společně jsme si složily papírový šanon, který budeme polepovat. Dívky dostaly k dispozici barevné papíry a černobílé papíry, které jsme jim připravili v kopírce (zmuchlané papíry, CD, ubrousky, vlna, cokoli). Dívky mají za úkol zkombinovat dvě

barvy, které se k sobě hodí odstínem a zakomponovat do toho i černobílý papír s motivy. Nejdříve různě vystříhat a pak nalepit- koláž. Používat jeden tvar.

- **Reflexe-** Tato výtvarná technika byla pro dívky velmi jednoduchá. Některým děvčatům se nelíbilo, že musí využívat odstín barev jedné barvy. Procvičila si stříhání a lepení. Dbali jsme především na pečlivost a čistotu lepení.

5.1.18 Vázy

- **Cíl-** vytvořit si vázy (na kytky, tužky, pastelky), zdokonalování jemné motoriky, pečlivost, rozvoj fantazie
- **Organizační příprava hodiny-** Dívky si prohlédnou názorné ukázky, poté jim řekneme postup při tvoření vázy. Zbytek je na jejich samostatné práci a fantazii.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Tato technika nepatří k těm zásaditým, ale divili bychom se, co se dá vytvořit z obyčejných prázdných sklenic od okurek, z vlny a lepidla. Tvoření je především postavené na kreativitě a fantazii.
- **Pomůcky-** láhev nebo sklenice, lepidlo, štětce, různé barvy vlny, kalíšky
- **Pracovní postup-**
 1. Vezmeme si prázdnou láhev nebo sklenici a začneme ji potírat lepidlem. Je dobré si předem promyslet, jaký vzhled váza bude mít a podle toho si nachystat barvy bavlny. Lepší je si kousek natřít a hned na to bavlnu lepit a obmotávat a takhle kousek po kousku. Když máme láhev obmotanou, můžeme si ještě na povrch vytvořit nějaký obrazec z vlny, který následně přilepíme (kytička, mašlička, kolečka). (C. K. Sorrellová, 2003)

- **Reflexe-** Nenáročné tvoření s krásným výsledkem a to vkusnou, jednouchou vázou. S očekáváním kroužek proběhl bez problémů a dívkám se tvoření moc líbilo.

5.1.19 Candy bag

- **Cíl-** osvojit si nové dovednosti s papírem – tvarování, skládání, zdokonalování jemné motoriky, samostatnost, pečlivost
- **Organizační příprava hodiny-** Ukážeme si názornou ukázkou a už teď víme, že to máme na dva jednotlivé kroužky. V tomto kroužku si vytvoříme jednotlivé dílky a v následujícím kroužku za týden budeme náramek skládat. Rozdáme si pomůcky a balicí papír, ze kterého vyrobíme jednotlivé dílky, názorně si tvoření ukážeme. Pak budou samostatně pracovat.
- **Charakteristika pracovní techniky-** Metoda skládání z papíru - CANDY BAG je docela zajímavá a hravá záležitost a je opravdu pro každého, kdo si rád hraje s papírem a to s jakýmkoliv papírem. Dá se použít cokoliv - od obyčejných novin, zlatých stránek, starých (i nových) katalogů, přes různé druhy papírů (kancelářský, balicí, až po obaly od čokoliv). Náramek je vlastně takový jeden díl, ze kterého se pak dá vytvořit celá taška, takže kdo se naučí toto, zvládne i tašku.
- **Pomůcky-** balicí papír, nůžky, lepicí páska
- **Pracovní postup-**
 1. Nastříháme si papíry o velikosti, jak budeme chtít náramek široký. Hlavní podmínkou je poměr stran, který bude 2:1. Počet obdélníků závisí na obvodu vyráběného náramku a velikosti zvolených dílků. My jsme použili 20 dílků o velikosti 10x5 cm. Pak každý obdélník podlepte izolepou a to z té strany, kterou budeme mít navrchu. Nalepíme na střed, zbytek nebude vidět. Nejlépe je si izolepu položit (tou lepivou stranou navrch) před sebe na podložku a lepit jeden dílek za druhým (lícem dolů) a pak je rozstříhat. Když máme dílky nastříhané a polepené, tak je můžeme začít skládat. Obdélník si

přehněme napůl tak, aby se nám vytvořila uprostřed čára, rozložíme a oba konce přiložíme ke středové čáře a ohneme. Ještě jednou přeložíme a vznikne nám pruh, který přeložíme zase napůl (jen kvůli té středové čáře), rozložíme a oba konce přiložíme na střed a ohneme. Je dobré okraje složit na střed tak, aby nám tam vznikla vůle 3mm, aby se nám to pak dobře skládalo. Ve finále přehněme ještě jednou a takhle složené si to zafixujeme v kolíčku na prádlo. Tímto způsobem složíme všechny zbylé dílky.

2. Každý dílek má jednu stranu s jednoduchým skladem a druhou s několikanásobným skladem. Budeme zasouvat do jednoduchých skladů a vždy jednoduchým skladem směrem k již složenému kousku. Je velmi důležité strany skladů neprohodit. Když máme složený celý pás, poslední zasunutý díl částečně rozložíme a na jeho koncích složíme špičky. První dílek pásu vložíme mezi tyto proužky a postupně tímto prvním dílkem provlékneme oba konce. Pokud chceme náramek s rovnými kraji, tak si vezmeme dalších 24 kousků papíru (12 na každou stranu). Složíme základní proužek a ten přeložíme napolovic. Kousek od ohybu přeložíme do pravého úhlu. Volné konce ohneme ve stejné vzdálenosti a zbytek odstříháme. Takto připravené kousky zasouváme do hotového náramku. To je jen pro zajímavost.
- **Reflexe-** Technika Candy bag je časově náročná, ale velmi pěkná a zajímavá. Dívky byly z náramku nadšené. Při tvoření jednotlivých dílků je důležité, aby každý dílek byl stejný jako ten druhý. Pak když se to skládá, tak to nemusí pasovat. Takže jsme na dívky dohlížely, aby byly pečlivé a přesné. Velmi je tato technika zaujala.

6 Autoevaluace

*„Evaluace znamená zjišťování a vyhodnocování dat, které charakterizují pedagogický proces a jeho výsledky. Tento proces by měl přinést výstupy, jež napomáhají zaměřit aktivity tak, aby vedly ke zlepšení a větší efektivitě. Evaluaci může provést zařízení samo (vnitřní evaluace), vlastními silami a prostředky, v tom případě jde o vlastní hodnocení neboli **autoevaluaci**.“* (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011, s. 181)

„Vyhodnocování znamená porovnávání, posuzování zjištěných údajů vzhledem ke zvoleným kritériím. Vlastní hodnocení je proces vedený zařízením, při kterém samo systematicky získává a analyzuje podklady zahrnující i zpětnou vazbu od řady zúčastněných. Tento proces by měl přinést výstupy, které napomáhají zařízení efektivně zaměřit plánování svých aktivit tak, aby vedly ke zlepšení“. (J. Heřmanová, M. Macek, 2009, s. 88)

Hlavním cílem autoevaluace je zlepšení kvality pedagogické práce a její atraktivity. Naše vlastní hodnocení by nám mělo odpovědět na tři základní otázky:

1. Jak se nám daří plnit stanovené cíle?
2. Jaké jsou naše silné a slabé stránky?
3. Jak účinná jsou přijímaná opatření?

Práce pedagoga volného času nelze hodnotit podle stejného měřítka jako práci učitele. Pedagog volného času při své práci musí dodržovat obecné pedagogické zásady, požadavky pedagogiky volného času, vztah k dětem, empatie, odbornost v zájmové oblasti a schopnost strhnout činnosti. Musí umět zadávat přiměřené úkoly, tak aby je zvládli, a naplňovali tak svou potřebu seberealizace a podněcovali je k další zájmové činnosti. (B. Hájek, B. Hofbauer, J. Pávková, 2011)

My jsme se snažily zhodnotit tento výtvarně pracovní program, podle určitých kritérií, které jsme si stanovily samy jako vedoucí pro každou jednotlivou činnost, kterou jsme s dětmi uskutečnily. V tabulce jsou vypsána jednotlivá kritéria podle, kterých jsme danou činnost a naši práci hodnotily.

Tab. 1 Twist art

TWIST ART	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Místo, kde probíhá náš kroužek je dostačující, máme zde prostor na činnost, dostačující místo pro děti, umyvadlo, některé základní pomůcky.
Vhodnost zařazení činnosti	Technika zvaná Twist Art je jedna z těch náročnějších, ale jenom protože je náročná, tak se jí nemusíme bát. Účastníci se tvorby zhostili velmi dobře, zaujali je provázky a vše co se s nimi dá vytvořit. Proto si myslíme, že to byla vhodně zvolená činnost.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku účastníků.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	U této techniky jsme museli především pomáhat mladším účastníkům.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Všichni porozuměli zadání činnosti, co přesně budeme dělat. Jednotlivé kroky jsme dělali společně.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme začali s jednotlivými částmi růže, které jsme si vytvořili. Pak jsme z nich vytvořili růži.
Využití pomůcek	Měli jsme dostatek vhodných pomůcek, které jsme k činnosti využívali.
Motivace k činnosti	Byla vhodně zařazena na začátek činnosti. Kytička pro maminku.
Pomoc při činnosti	Vždy jsme dětem k dispozici a rádi pomůžeme.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti mají prostor pro svou fantazii a kreativity, když je napadne něco nového, mohou se vyjádřit a následně si to do činnosti zařadit. Dělali jsme malé lístečky u růže, kterou jsme tvořili, jeden z účastníků navrhl udělat velké listy. Nebo květ růže měli různě barevný.
Závěrečné zhodnocení	Hotové výtvary jsme si zhodnotili, vyzdvihli jsme klady, ale také jsme se pozastavili nad tím, co nám dělalo problém. Např.: roztáčení jednotlivých provázků.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Ano, snažíme se kooperaci u dětí rozvíjet tím, že děti podněcujeme k tomu, aby si vzájemně pomáhaly.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl naplněn. Děti se seznámily s netradičním materiálem a vyzkoušely si, jak se s ním pracuje.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 2 Fimo hmota

FIMO HMOTA - ZRCÁTKA	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Dostatečný a vhodný prostor pro danou činnost byl zajištěn. Kroužek probíhal v místnosti, k tomu určené.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Vhodně zvolená činnost pro děti mladšího školního věku. Tvoření proběhlo bez sebemenšího problému.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Při tvoření ozdoby měly děti dostatečný prostor pro své individuální potřeby. Především mladší dívky si vedly při tvoření velmi dobře.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání a přesně věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme si řekli něco o polymerové hmotě, jaké jsou její vlastnosti, ukázali si jednotlivé pomůcky a pak jsme si společně ukázali, jak budeme pracovat. Děti pak už pracovaly samostatně.
Využití pomůcek	Jediný problém, který se u této činnosti našel, že jsme měli jenom jeden extrudér. Děti tudíž musely čekat, aby se pro střídaly. Někdo byl sice třeba pomalejší, někdo zase rychlejší, ale stejně bych ocenila více těchto pomůcek.
Motivace k činnosti	Motivace byla u této činnosti jednoduchá, stačilo dětem ukázat názornou ukázkou zrcátka a dívky se nemohly dočkat.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti nebyla potřeba naší pomoci, děti vše zvládly.
Podpora a rozvoj kreativity	Při tvoření ozdoby měly děti dostatečnou volnost pro svoji kreativitu a k rozvoji estetického citění.
Závěrečné zhodnocení	Na konci kroužku jsme si dali ozdoby vedle sebe, řekli jsme si ještě jednou, co jsme to vlastně tvořili a z čeho a pochválili jsme se. Zrcátka byla velmi vkusná.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Tím, že si dívky musí vzájemně vycházet vstříc v půjčování jednotlivých pomůcek, si myslím, že tento bod byl splněn.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl naplněn. Děti se seznámily a naučily pracovat s netradiční hmotou.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 3 Ouillingové hvězdy

QUILLINGOVÉ HVĚZDY	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí zajištěno. Místnost, kde probíhá kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Vánoce jsou za dveřmi, proto jsme vybrali činnost spojenou s vánoční tematikou.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená k věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Vždy se snažíme dětem nabídnout lehčí a náročnější variantu. Pro děti jsme měli připravené dvě hvězdy, jednu složitější a jednu jednodušší. Musíme vždy zohledňovat a myslet na mladší děti.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme si vyrobili jednotlivé díly a pak je poslepovali.
Využití pomůcek	Pomůcky jsme využili ve velké míře, každý měl svůj kolík, který jsme vlastnoručně pro děti vyrobili.
Motivace k činnosti	Motivace byla součástí vánoční atmosféry a chtíč naučit se pracovat s novým materiálem.
Pomoc při činnosti	Pomoc při činnosti nebyla potřeba. Děti vše zvládly.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti mají vždy prostor pro svoji kreativitu a fantazii, my jsme jim ukázali, jak hvězda může vypadat, ale mají prostor si ji přetvořit k obrazu svému.
Závěrečné zhodnocení	Společně jsme si jednotlivé hvězdy prohlédli, řekli jsme si, jestli jsme s něčím měli problém a která se nám líbí nejvíce a pak jsme se vzájemně pochválili.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vzájemně pomáhají, většinou vždy starší těm mladším.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily pracovat s quillingovým provázkem.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 4 Drátěné koule

DRÁTĚNÉ KOULE	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí zajištěno.
Vhodnost zařazení činnosti	Jelikož se blížili Vánoce, tak jsme vybrali tuto činnost jako vánoční ozdobu.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Tato činnost nebyla vhodně zvolená, proto bychom příště tuto činnost dělali jen se staršími dětmi.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Starší děti koule vyrobily, ale mladším dětem jsme neumožnili nějakou lehčí variantu činnosti, tudíž se některým dětem ani koule nepodařila dokončit.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání činnosti, věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Dětem jsme ukázali názornou ukázkou, aby měly představu o tom, co budou tvořit. Ukázala jsem jim základní konstrukci a pak možnosti vypletení. Postupovali jsme společně.
Využití pomůcek	Dalším úrazem při této činnosti byla hlavní pomůcka a to drátek, měli jsme k dispozici tlustější drátek, než jsme chtěli, ale i přesto jsme si řekli, že to zkusíme. Manipulace se silnějším drátkem byla pro mladší dívky o to náročnější.
Motivace k činnosti	Vánoční ozdoba na stromeček.
Pomoc při činnosti	Především jsme se snažili pomáhat mladším dívkám, protože pro ně manipulace s drátkem byla obtížná.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti si do koule mohly zakomponovat, co je napadlo, k dispozici měly především různé korálky.
Závěrečné zhodnocení	Společně jsme si zhodnotili výsledné výtvary, zdařilé i nezdařilé, řekli jsme si, že pro příště víme, že potřebujeme pro takovou činnost úplně ten nejtenčí drátek, co vyrábějí.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Starší děti pomáhaly mladším dětem při činnosti.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl napůl splněn. S naší prací jsem nebyla spokojená. Pro příště lépe promyslet, lepší drátek.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 5 Papírové koule, hvězdy a srdíčka

PAPÍROVÉ KOULE, HVĚZDY A SRDÍČKA	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro uskutečnění činnosti a dostatek prostoru.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodné zařazení činnosti vzhledem k nadcházejícím Vánocům.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost je vhodně zvolená pro danou věkovou skupinu.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti si mohly vybrat, co si chtějí vyrobit. Měly na výběr právě od toho jednoduššího k těžšímu. Mohly si vyrobit všechny tři ozdoby.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti porozuměly zadání a věděly, co budou vytvářet.
Organizace činnosti	Dětem jsme ukázali názorné ukázky, aby měly představu o tom, jak ozdoby vypadají. Poté jsme si ukázali jednotlivé postupy ke zhotovení ozdoby.
Využití pomůcek	Měli jsme dostatek pomůcek, papíry, nůžky, lepidlo, nic nám nescházelo.
Motivace k činnosti	Vánoce, další ozdoby na stromeček nebo na větvíčku, do oken.
Pomoc při činnosti	U této činnosti nebyla potřeba naší pomoci. Děti pracovaly samostatně.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti měly prostor v tom, že si mohly vybrat barvu na ozdoby, jak budou vyšívat ty ozdoby.
Závěrečné zhodnocení	Společně jsme se podívali na hotové ozdoby, pochválili jsme se, dětem se ozdoby moc povedly.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vždy vzájemně vycházejí vstříc s půjčováním pomůcek. Pomoc mladším.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily novým dovednostem s papírem.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 6 Rokajlový náramek a náušnice

ROKAJLOVÝ NÁRAMEK A NÁUŠNICE	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro činnost. Místnost, kde probíhá kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodné zařazení činnosti, především pro tento kroužek.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost je přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti měly na výběr, buď si mohly udělat obojí, nebo jenom jednu věc.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání. Přesně věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Ukázali jsme si názornou ukázkou náramku a náušnic. Poté jsme dětem ukázali, jak se začíná tvořit náramek. Všichni chtěli dělat náramek, takže jsme si připravili pomůcky a postupně jsme náramek navlékali. Stejně tak i náušnice.
Využití pomůcek	K dané činnosti jsme měli dostatečné množství korálků, vlasce a zapínání.
Motivace k činnosti	Vytvoříme si něco z korálků, abychom se zkrášlili.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti jsme dětem pomáhali především v té konečné fázi a to při uchycení zapínání nebo háčků u náušnic.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti si mohly vybrat barvu korálků.
Závěrečné zhodnocení	Společně jsme se podívali na vytvořené náramky a náušnice, výtvořily byly velmi zdařilé a krásné. Dívkám šlo tvoření od ruky.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vycházejí vstříc u každé činnosti, kterou spolu děláme, ať se to týká pomoci mladším, tak půjčování pomůcek.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily pracovat s korálky, zdokonalovaly si tím jemnou motoriku.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 7 Window color

WINDOW COLOR	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro uskutečnění činnosti. Místnost, kde kroužek normálně probíhá.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost vzhledem k začínajícímu jaru.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti měly dostatek prostoru se samy projevit a ukázat nám svoje schopnosti.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání činnosti a věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme dětem řekli o vlastnostech těchto barev, jak se s nimi pracuje a jak se dají využít. Zbytek tvoření je na dětech.
Využití pomůcek	Dostatek barev a fólií.
Motivace k činnosti	Se začínajícím jarem se probouzí spousty kyttek a zvířátek, proto si je namalujeme.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti děti nepotřebovaly s ničím pomoci.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti si mohly namalovat, co chtějí, kytičky, zvířátka. K dispozici měly i předlohy, podle kterých mohly kreslit.
Závěrečné zhodnocení	Na závěr jsme se společně podívali na jednotlivé obrázky. Velmi povedené a pečlivé obrázky.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vždy vycházejí vstříc.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily pracovat s window barvami, tím si zdokonalovaly jemnou motoriku, cit pro pečlivost.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 8 Křížová výšivka

KŘÍŽOVÁ VÝŠIVKA	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí k uskutečnění činnosti a dostatek prostoru.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost. Děti by se v tomhle věku měly určitě naučit jednoduchému křížovému vyšívání.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Samotná činnost byla přiměřená k věku dětí, ale zvolili jsme moc velkou předlohu na vyšívání. Příště menší a jednodušší.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Starší děti vyšívaly malým křížkovým stehem a mladší vyšívaly dvakrát tak velkým, aby se v tom neztrácely a měly to přehledné.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Nejdříve jsme dětem ukázali řadu křížků, jak se vyšívají, pak i velké křížky. Děti porozuměly principu vyšívání.
Organizace činnosti	Společně jsme dělali krok za krokem. Děti, kterým vyšívání šlo, pokračovaly samostatně.
Využití pomůcek	Každý měl své plátýnko a tupou jehlu. Předem jsme si připravili bavlnku k vyšívání.
Motivace k činnosti	Jaro je tu, rozkvétají kytičky, tak my si jedny vyšijeme.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti jsme museli především pomáhat mladším dětem, které se v tom ztrácely, a moc jim to nešlo.
Podpora a rozvoj kreativity	Některé z dětí si to samy ulehčily a utvořily si obrázek k obrazu svému tak, aby jim to vyhovovalo.
Závěrečné zhodnocení	Na závěr jsme si ukázali, co jsme stihli vyšít. Děti si vzaly výšivku domů, s tím, že si to doma dodělají. Děti mi poté přinesly výšivku ukázat.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Starší děti nám pomáhaly s mladšími, když nevěděly, jak mají pokračovat ve vyšívání.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily křížovou výšivku.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 9 bavlněné náramky

BAVLNĚNÉ NÁRAMKY	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro danou činnost.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost na kroužek "Holčičiny".
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Tato činnost byla přiměřená starším dětem, ale mladší děti s touto činností měly problém.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Pro děti mladší jsme měli zvolit asi nějakou jednodušší variantu, třeba jen čtyři uzlíky, aby ten náramek nebyl tak široký, nebylo by tolik bavlnek a bylo by to pro ně přehlednější.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání, ale stejně to mladším dětem dělalo problém.
Organizace činnosti	Dětem jsme ukázali hotový náramek. Společně jsme si nastříhali potřebné bavlnky a svázaly je nahoře v jeden uzel. Připneme spínací špendlík. Potom jsme dětem ukázali, jak se dělají jednotlivé uzlíky.
Využití pomůcek	Měli jsme k dispozici spousty barev bavlnek, spínací špendlíky.
Motivace k činnosti	Protože všichni máme kamarády, které máme rádi, můžeme je obdarovat bavlněným náramkem přátelství.
Pomoc při činnosti	Pomoc byla hlavně potřeba u dětí mladších, v jednotlivých uzlicích se ztrácely a dělalo jim to tam pak nepořádek. Snažili jsme se jim s tím co nejvíce pomoci. Starší děti bez problémů.
Podpora a rozvoj kreativity	Dívky měly dostatečný prostor v rozvoji své fantazie, ať už se to týká barev, tak vzoru náramku.
Závěrečné zhodnocení	Na konci kroužku jsme si ukázali, co jsme stihli vytvořit. Řekli jsme si s děvčaty, co jim nejde a ať na tom doma zkusí zapracovat.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Starší děti pomáhaly mladším dětem, když si nevěděly rady.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl napůl splněn. Děti se naučily uzlíčkovat bavlněné náramky, zdokonalování jemné motoriky, pečlivost a rozvoj pozornosti.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 10 Gelové svíčky

GELOVÉ SVÍČKY	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Jelikož jsme potřebovali opět elektrický vařič, přemístili jsme se do kuchyňky, kde je pro všechny dostatečný prostor a místo. Potřebovali jsme na plotně ohřát gel.
Vhodnost zařazení činnosti	Činnost byla vhodně zařazena. Děti si svíčky mohou s pomocí někoho dospělé pak vyrábět samy doma.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí. Pro děti nic náročného.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti u této činnosti měly dostatečný prostor pro své individuální potřeby, mohly se projevit.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání.
Organizace činnosti	Dětem jsme nejdříve řekli, co budeme tvořit. Rozdali jsme si pomůcky a děti si začaly zdobit svíčky. Ve zbylém volném čase, se děti mohly inspirovat v knížkách o gelových svíčkách. Tím jsme zaplnily dobu, kdy se čekalo na gel.
Využití pomůcek	Měli jsme dostatek gelu, skleniček, ozdob. Nic jsme nepostrádali.
Motivace k činnosti	Máte rádi svíčky? Ano, proto my si tady společně zkusíme takové pěkné svíčky vyrobit. Nebo můžeme dát svíčku někomu blízkému jako dárek.
Pomoc při činnosti	Děti si svíčku připravily, naším úkolem bylo svíčku naplnit horkým gelem. Děti pomáhaly při držení knotu.
Podpora a rozvoj kreativity	Při vyplňování nádoby na svíčky, děti měly prostor pro rozvoj své vlastní kreativity, měly k dispozici kamínky, mušle, to co si přinesly. Každý měl svíčku podle svého.
Závěrečné zhodnocení	Všechny svíčky byly moc pěkné. Každé s dětí si vyrobilo dvě svíčky. Při práci jsme neměli žádný problém.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si společně pomáhaly při držení knotů a taky si dávaly ozdoby, které si donesly z domova.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily pracovat s netradičním materiálem, dozvěděly se o vlastnostech gelu.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 11 Záložky

ZÁLOŽKY	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro činnost. Místnost, kde probíhá kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost na kroužek.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Pro mladší děti jsme připravili lehčí variantu, kdyby někdo z nich chtěl.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání a věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme dětem ukázali možnosti, jak by záložky mohly vypadat. Řekli jsme jim postup a zbytek byl na jejich samostatné práci a fantazii.
Využití pomůcek	Maximální využití pomůcek a nic jsme nepostrádali.
Motivace k činnosti	Děti rády čtete? Taky se vám někdy stává, že ztratíte stránku, u které jste přestali číst? Proto si dneska vyrobíme naše vlastní záložky.
Pomoc při činnosti	Děti při této činnosti nepotřebovaly pomoc.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti si mohly vybrat barvy, tvary, cokoliv chtěly.
Závěrečné zhodnocení	Na závěr kroužku jsme si všechny záložky prohlédli, řekli jsme si, co bychom příště mohli udělat lépe, klady a zápory. Záložky se dětem povedly.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si pomáhaly při držení.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily pracovat s netradičním materiálem a jeho využití.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 12 Tkaní – výroba pouzdra

TKANÍ – VÝROBA POUZDRA	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro uskutečnění činnosti.
Vhodnost zařazení činnosti	Tato činnost byla vhodně zařazena na kroužek.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Dětem se vždy snažíme vycházet vstříc a zohledňovat jejich schopnosti a individuální potřeby.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání a věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme si s dětmi pustili video, kde jsme přesně viděli jednotlivé kroky ke zhotovení pouzdra. Tímto způsobem jsme společně postupovali. Připravili jsme si šablonu, hlavní nitě a pak jsme proplétali- tkaly.
Využití pomůcek	Měly dostatek vlny, kartonu, nůžek.
Motivace k činnosti	Protože většina dětí nemá pouzdro na mobil, tak si jedno takové pouzdro vytvoříme. Ten kdo pouzdro má, může využít utkané pouzdro na jiné vhodné věci.
Pomoc při činnosti	Dětem jsme pomáhali v konečné fázi a to při odstříhávání těch základních vln, které byly určené ke tkaní a vytvořily nám pouzdro.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti měly na výběr z velké škály barev vlny. Mohly si vybrat, jestli chtějí přišít knoflík nebo jiné ozdoby.
Závěrečné zhodnocení	Na konci jsme si společně prohlédli jednotlivá pouzdra, vyzdvihli jsme klady a zápory.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vzájemně pomáhaly při tkaní.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily jednoduchému principu tkaní a vyrobily si užitečnou věc.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 13 Vyvazovaná batika

VYVAZOVANÁ BATIKA	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Protože jsme potřebovali elektrický vařič, abychom mohli uvařit barvu na batikování, museli jsme se přemístit do kuchyňky, kde je dostatečný prostor pro všechny děti, stoly a umyvadlo s vodou, které k činnosti potřebujeme.
Vhodnost zařazení činnosti	Činnost je vhodně zařazena.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Tady u toho si myslím, že měly děti dostatek prostoru samy pro sebe a své potřeby.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti porozuměly zadání. Jako další pomocníky jsme měli knížky o batice. Děti si v nich různě listovaly a tím se zabavily při čekání.
Organizace činnosti	Dětem jsme na ukázkou donesla batikované tričko a knížky o vyvazované batice. Ukázali jsme dětem, jak se dají trička různě svázat, aby jim pak na tričku vznikly obrazce, které tam chtějí. Děti si trička svázaly a ve zbylém volném čase si prohlížely knížky.
Využití pomůcek	Měli jsme dostatek potřebných pomůcek.
Motivace k činnosti	Vytvoříme si krásné batikované tričko podle své fantazie.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti jsme dětem pomáhali u stříhání nitě a při následném vymývání a máchání v octu.
Podpora a rozvoj kreativity	Každé z dětí si uvázalo tričko podle své vlastní fantazie.
Závěrečné zhodnocení	Hotová trička jsme si prohlédli, řekli jsme něco o jednotlivých strukturách, které na tričkách nacházely. Velmi zdařilé.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Vzájemná pomoc při zavazování triček různými způsoby.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily vyvazovanou batiku a vše co je k tomu potřeba.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 14 Zdobení kraslic

ZDOBENÍ KRASLIC	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro činnost. Místnost určená pro kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Velikonoční zdobení kraslic. Vhodně zařazená činnost.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla vhodně zvolená vzhledem k věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti měly prostor ke svým individuálním potřebám.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání a věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Děti si prohlédly názorné ukázky a pak jsme se společně pustili do zdobení.
Využití pomůcek	Maximálně jsme využili všechny pomůcky, vajíčka, barvičky, vosky, špendlíky.
Motivace k činnosti	Velikonoční kraslice, které můžeme pověsit na větvičku nebo je dát do košíčku jako ozdoby.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti jsme dětem nemuseli pomáhat.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti měly volnost v barvách, s voskem, se skořápkami, mohly si to udělat podle své fantazie.
Závěrečné zhodnocení	Na konci jsme se podívali na všechny ozdobené kraslice, ukázali jsme si na ty, které se nám líbí nejvíce, a pak jsme se společně všichni pochválili.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Vzájemně si děti pomáhaly při barvení vajíček provázkem.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily zdobit kraslice voskem, využít ke zdobení tempery a skořápy.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 15 Falešný patchwork

FALEŠNÝ PATCHWORK	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro činnost.
Vhodnost zařazení činnosti	Blížili se Velikonoce, proto jsem připravila činnost spojenou s touto tematikou. Vhodně zvolená činnost.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti mladší dávaly na kuřátko méně stuh, aby se v tom neztrácely.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti porozuměly zadání.
Organizace činnosti	Dětem jsme nejdříve ukázali názornou ukázkou, poté jsme si vysvětlili jednotlivé kroky ke zhotovení kuřátka, postupovali jsme společně podle linií.
Využití pomůcek	Využívali jsme stuh, hodně aranžérských špendlíků, měli jsme všeho dostatek.
Motivace k činnosti	Jsou Velikonoce, a proto si vyrobíme velikonoční kuřátko.
Pomoc při činnosti	Pomáhala jsem především mladším dětem, při zapichování jednotlivých stuh.
Podpora a rozvoj kreativity	Když jsme měli kuřátko hotové, děti si mohly dodělat zbytek podle sebe, spodek kuřátka, zobáček, křídla.
Závěrečné zhodnocení	Společně jsme se podívali na kuřátko a zhodnotili si je, řekli jsme jakým chybám se příště vyvarovat.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vždy vycházejí vstříc a pomáhají si.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily pracovat se stuhami na jiný způsob. Vytvořili si kuřátko.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 16 Decoupage - přáníčka

DECOUPAGE - PŘÁNÍČKA	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro danou činnost.
Vhodnost zařazení činnosti	Blížil se Den matek, proto jsem zvolila přáníčka pro maminku spojená s technikou decoupage.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti měly dostatečný prostor pro své individuální potřeby.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání dané činnosti.
Organizace činnosti	Nejdříve jsme dětem řekli, co to je decoupage – ubrousková technika. Upozornili jsme je na pečlivost při lepení a na jednotlivé vrstvy ubrousku.
Využití pomůcek	Pomůcky jsme využili naplno, nůžky, lepidlo, ubrousky, čtvrtky.
Motivace k činnosti	Protože bude Den matek, vyrobí děti přáníčko pro svou maminku.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti děti nepotřebovaly pomoci, vše zvládly samostatně.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti si mohly vybrat, kterýkoliv ubrousek z výběru, který jsme jim poskytli. Záleželo jenom na nich, jestli zakomponují na přáníčko nějakou kresbu.
Závěrečné zhodnocení	Společně jsme si přáníčka prohlédli, zrekapitulovali jsme, co jsme dělali za techniku a co se s ní všechno dá vytvořit.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vždy při každé činnosti vycházejí vstříc a pomáhají si, když je potřeba.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti se naučily novou techniku.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 17 Koláž - šanon

KOLÁŽ - ŠANON	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí k uskutečnění činnosti. Místnost, kde probíhá kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zvolená aktivita, děti šanon využijí třeba na sešity do školy nebo časopisy.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Tato činnost byla přiměřená věku dětí, tak aby ji zvládly.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti tady u té činnosti mají velký prostor k tomu, aby se ukázali jejich schopnosti nebo naopak se projevily jejich individuální potřeby se projevit.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání činnosti.
Organizace činnosti	Dětem jsme nejdříve ukázali, jak se skládá papírový šanon, poté jsme si je všichni společně složili. Poté jsme dětem ukázali názornou ukázkou, jak by takový šanon s použitím koláže, mohl vypadat. Vysvětlili jsme si, že budou používat odstín jedné barvy a kombinovat jej s černobílým odstínem.
Využití pomůcek	Měli jsme dostatek šanonů, různě barevných papírů a naskenované různé černobílé obrazce, nůžky, lepidlo. Všeho dostatek.
Motivace k činnosti	Prostorný šanon, do kterého si mohou vložit, co se jim zamane a ještě k tomu si ho můžou samy zvelebit, tak aby sem jim líbil.
Pomoc při činnosti	Při této činnosti děti nepotřebovaly naší pomoc.
Podpora a rozvoj kreativity	Samotná koláž podporuje rozvoj kreativity a estetického cítění.
Závěrečné zhodnocení	Všechny šanony jsme si dali před sebe na jednu lavici, řekli jsme si klady a zápory a na závěr jsme se pochválili.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si vzájemně pomáhají při činnostech, když je potřeba.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti si vyzkoušely koláž.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 18 Vázy

VÁZY	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodný prostor pro činnost. Místnost, kde probíhá kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost na kroužek.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí. Činnost proběhla bez potíží.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Dětem se snažíme vždy vycházet vstříc.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti pochopily zadání a věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	Dětem jsme ukázali, jak taková váza ozdobená vlnou může vypadat. Jednoduché zkrášlení vlnou. Děti pak pracovaly samostatně.
Využití pomůcek	Měli jsme dostatek pomůcek pro tvoření.
Motivace k činnosti	Je léto a venku jsou spousty květin, které si můžeme natrhat a dát do ručně vyrobené vázy.
Pomoc při činnosti	Děti nepotřebovaly při této činnosti pomoc. Pracovaly samostatně.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti měly dostatečný prostor pro rozvoj své kreativity, mohly vybrat barvu vlny, kterou na vázu přilepí, čím ji udělají zajímavější.
Závěrečné zhodnocení	Všechny vázy jsme si položili na jednu lavici, řekli jsme si klady a zápory, co nám šlo a nešlo a čemu se příště vyvarovat.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Děti si pomáhaly při lepení vlny na sklenice.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl splněn. Děti si vyrobily vázu, zdokonalily si jemnou motoriku, rozvoj estetického cítění.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. 19 Candy bag

CANDY BAG	
KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro danou činnost	Vhodné prostředí pro činnost. Místnost, kde probíhá kroužek.
Vhodnost zařazení činnosti	Vhodně zařazená činnost na kroužek „Holčičiny“.
Přiměřenost činnosti k věku účastníků	Činnost byla přiměřená věku dětí.
Vytváření prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků	Děti měly prostor pro své individuální potřeby, činnost přizpůsobená schopnostem dětí.
Kvalita a srozumitelnost zadání	Děti porozuměly zadání a věděly, co mají dělat.
Organizace činnosti	S dětmi jsme si řekli něco o technice Candy bag, kterou budou používat při tvoření náramku. Tato technika je časově náročnější, takže jsme ji dělali po dobu dvou kroužků. V prvním kroužku jsme si vyráběli jednotlivé dílky a v následujícím kroužku, za týden, jsme si tyto dílky skládali v náramek.
Využití pomůcek	Měly jsme dostatek balícího papíru, lepenky. Maximální využití.
Motivace k činnosti	Protože je léto, tak si vyrobíme náramek, který nám doplní naše letní oblečení.
Pomoc při činnosti	Dětem jsme hlavně pomáhali při skládání náramku a především při ukončování náramku.
Podpora a rozvoj kreativity	Děti si mohly vybrat vzor balícího papíru a barvu jakou bude mít náramek.
Závěrečné zhodnocení	Když jsme měli náramky hotové, zrekapitulovali jsme si společně, co nám dělalo problém a na co si příště dát pozor, abychom to měli přesné. Náramky se povedli všem.
Rozvoj smyslu účastníků pro kooperaci a vzájemnou toleranci	Rychlejší děti pomáhaly těm pomalejším tvořit jednotlivé dílky.
Splnili jsme cíl činnosti	Cíl byl naplněn. Děti se naučily využít papír jiným způsobem, naučily se novou pracovní techniku.

Zdroj: vlastní šetření

6.1 Závěr autoevaluace

Díky mé práci v kroužku jsem zjistila spousty nedostatků, které se v kroužku vyskytují. Prvním problémem bych viděla velké věkové rozpětí mezi dětmi mladšího školního věku. U těchto dětí můžeme zřetelně vypořádat, že i rozdíl v půl roce dětí je jasně vidět na jejich schopnostech a dovednostech. Tudíž když jsem připravovala program pro děti, bylo to pro mě velmi obtížné, abych každou činnost uzpůsobila individuálním možnostem dětí. U některých činností se mi to opravdu nepovedlo, sice jsme to vždycky zvládli, ale i přesto je to velký problém. Kdybych totiž nebyla na kroužku jako druhá vedoucí, moje kolegyně, která kroužek vedla, by byla sama na všechny děti. Tudíž by se nemohla všem dětem věnovat naplno, tak jak by si situace žádala. V tomhle bych viděla velký nedostatek. Navrhovala bych děti rozdělit do dvou skupin na mladší a starší děti. Samotným dětem by se lépe v kolektivu pracovalo a i pro samotnou vedoucí kroužky by byla práce s dětmi jednodušší a mohla by se dětem více věnovat.

Za další nedostatek považuji v poskytnutí a zajištění pomůcek. Vždy když jsem potřebovala pomůcky k dané činnosti, kterou jsem pro děti připravila, musela jsem o ně požádat hlavní vedoucí oddělení. Nebylo mi pokaždé vyhověno a pomůcky nebyly podle mých představ. Takže se mi kolikrát stalo, že jsem přišla na kroužek a musela jsem improvizovat, protože jsme neměly ty správné pomůcky, které jsme k činnosti potřebovali. Já osobně jsem to nechápala, protože děti si za kroužek platí a mají nárok tedy na to, aby se v určitém finančním rozpětí tyto potřebné pomůcky nakoupily. Řešila jsem to potom způsobem, že jsem si pomůcky chodila nakupovat sama. Abych věděla a měla tu jistotu, že mám vše potřebné připraveno k činnosti na kroužek.

Závěr

V závěru mé bakalářské práce bych chtěla především vyzdvihnout mou práci v kroužku v domově dětí a mládeže Větrník, pro nějž jsem připravovala výtvarně pracovní program během celého školního roku. Vždy jsem se snažila pro dívky vymyslet takovou činnost, abych se jim zavděčila a dívky byly s činností spokojené. Vždy se něčemu novému naučily, získaly nové schopnosti a dovednosti. Myslím si, že jsem byla velkým přínosem a také zpestřením v DDM Větrník. Dívky s mojí prací byly spokojené, taktéž byla vydařená spolupráce s mojí druhou kolegyní vedoucí. Věděla jsem, že jsem si s dívkami sedla, proto jsem taky mezi dívky dobře zapadla a hnedka si mě oblíbila, ale na druhou stranu respektovala mojí autoritu. Většina uskutečněných činností dopadla podle mých představ a dívkám se tvoření moc líbilo. Bylo to pro ně hravé tvoření, kde měly dostatečný prostor a pomůcek, k tomu aby rozvíjely svojí kreativitu, naučily se novým pracovním technikám a samy sebe všestranně rozvíjely.

V teoretické části jsem se snažila vymezit a přiblížit tuto věkovou skupinu dívek. Abychom se lépe orientovali v jejich specifickém vývoji mladšího školního věku. Důležitou částí je samotná tvořivost dětí mladšího školního věku. Nedílnou součástí je výchova mimo vyučování, především zájmová činnost v DDM Větrník.

Cílem mé práce bylo vytvořit program pro děti mladšího školního věku, který jsem splnila. Snažila jsem se vyzdvihnout klady a zápory uskutečněných činností, tím že jsem samu sebe autoevaluovala. Zvolila jsem si kritéria podle, kterých jsem jednotlivé činnosti vyhodnotila. Do budoucna se tímto sama mohu vyvarovat nedostatkům, které se při uskutečnění činností objevily a použít své zkušenosti v další pedagogické praxi.

Použité zdroje

Literatura

BABYRÁDOVÁ, H., 2005. *Výtvarná dílna*. Vyd. 1. Praha: TRITON. ISBN: 80-7254-705-4.

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina - ŠMARDOVÁ, Vlasta., 2009. *Rozvoj grafomotoriky. Jak rozvíjet kreslení a psaní*. Vyd. 1. Brno: Computer press, a. s. ISBN 80-251-0977-1.

BEZDĚKOVÁ, Jana., 2008. *Učíme naše dítě mluvit*. Vyd. 1. Velké Bílovice: TeMi CZ. ISBN 978-80-87156-02-5.

ČAČKA, O., 2000. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Vyd. 1. Brno: Doplněk. ISBN 80 – 7239 – 060 – 0.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ., 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2. Praha: Portál, s.r.o. ISBN 978-80-262-0030-7.

HONZÍKOVÁ, J. – J. BAJTOŠ., 2004. *Didaktika pracovní výchovy na 1. stupni ZŠ*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, Fakulta pedagogická. ISBN 80-7043-255-1.

HONZÍKOVÁ, J., 2005. *Lidové tradice v pracovní výchově*, Vyd. 1. Plzeň: Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola. ISBN 80-7020-148-7.

HONZÍKOVÁ, J., 2003. *Teorie a praxe tvořivosti v pracovní výchově*, Vyd. 1. Plzeň: Pedagogické centrum. ISBN 80-7020-124-X.

KLENKOVÁ, Jiřina. KOLBÁBKOVÁ, Helena., 2005. *Diagnostika předškoláka*. Vyd. 1. Brno: MC nakladatelství. ISBN

KÖNIGOVÁ, M., 1999. *Tvořivost - kreativita*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova - Filozofická fakulta. ISBN 80-85899-71-X.

LANGMEIER, Josef - KREJČÍŘOVÁ, Dana., 2006. *Vývojová psychologie 2.: aktualizované vydání*. Vyd. 2. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 80-247-1284-9.

NAVEOVÁ CERUTTIOVÁ, Patrizia., 2006. *Kouzelný provázek z papíru*. Vyd. 1. Praha: Euromedia Group, k. s. ISBN 80-249-0729-1.

NEMRAVOVÁ, Petra., 2010. *Fimo. Šperky z polymerové hmoty*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3312-8.

NIDM., 2007. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. Praha: Tauris. ISBN 978-80-86784-03-8.

PÁVKOVÁ, J. a KOL., 2008. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 3. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-423-6.

PIAGET, J., INHELDEROVÁ, B., 2001. *Psychologie dítěte*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 807178608X.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., 1995. *Pedagogický slovník*, Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7178-029-4.

PŘINOSILOVÁ, Dagmar., 2007. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Vyd. 1. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-157-7

SORRELLOVÁ, Katherine., 2006. *Kouzlo domova: domácí škola uměleckých řemesel*. Vyd. 1. Praha: Slovart. ISBN 80-7209-857-8.

SCIGIEL, Michal - SCIGIELOVA, Petra., 2003. *Kapitoly z technické zájmové činnosti*. Vyd. 1. Brno: Paido. ISBN 80-7315-045-X.

UŽDIL, Jaromír., 1978. *Výtvarný projev a výchova*. Vyd.2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 14-788-78.

VÁGNEROVÁ, Marie., 2005. *Vývojová psychologie 1.: Dětství a dospívání*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0956-8.

VÁGNEROVÁ, Marie., 2001. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0181-8.

VAŠÍČKOVÁ MAIKSNAR, Jana., 2012. *Quilling- papírový filigrán nejen pro svátek*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3845-1.

VOZKOVÁ, Eva., 2011. *Tvoříme z korálků*. Vyd. 2. Brno: Computer Press, a. s. ISBN 978-80-251-3768-0.

WESTERMANOVÁ, C. Kaila., 2003. *Gelové svíčky*. Vyd. 1. Praha: Euromedia Group, k. s. ISBN 80-249-0184-6.

Seznam příloh

Příloha A – Výtvarně pracovní činnosti

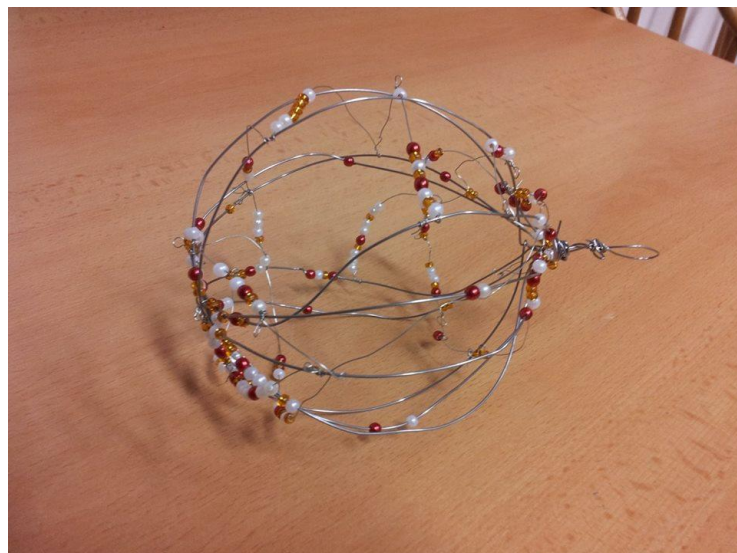
Obr. 1 Twist Art - Růže

Obr. 2 Fimo - Zrcátko

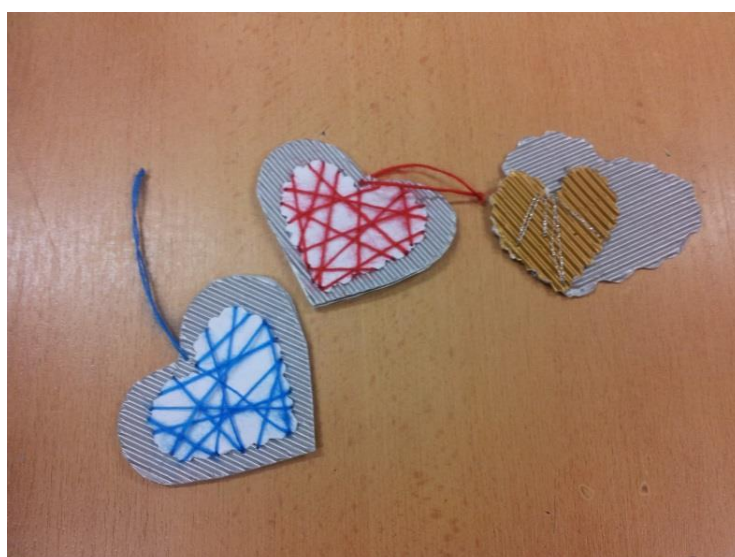
Obr. 4 Quillingová hvězda

Obr. 5 Drátěná koule

Obr. 6 Papírové hvězdy

Obr. 7 Papírová srdíčka

Obr. 8 Rokajlový náramek

Obr. 9 Rokajlové náušnice

Obr. 10 Window Color

Obr. 11 Gelové svíčky

Obr. 12 Candy bag náramek

Obr. 13 Záložky

Obr. 14 Vázy

Obr. 15 Tkané pouzdro

Obr. 16 Falešný Patchwork

Obr. 17 Křížová výšivka

Obr. 18 Vyvazovaná batika

Obr. 19 Zdobené kraslice

Obr. 20 Koláž- šanon